

**Uchwała nr XXVI/216/2017
Rady Gminy Fabianki
z dnia 23 czerwca 2017 r.**

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Fabianki.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, poz. 1579, poz. 1948; Dz. U. z 2017 r. poz. 730)

Rada Gminy

uchwala, co następuje:

§ 1

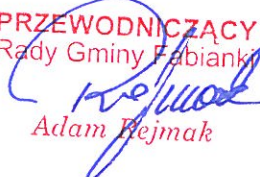
Uchwała się Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Fabianki, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Fabianki.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Fabianki

Adam Rejmak

Uzasadnienie

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdiagnozowanych jako obszary zdegradowane. Wymaga ona podejścia kompleksowego, obejmującego kwestie społeczne, gospodarcze i funkcjonalno-przestrzenne. W perspektywie finansowej UE 2014-2020 rewitalizacją objęte zostały również obszary wiejskie.

Prace związane z przygotowaniem LPR dla gminy Fabianki odbywały się z zapewnieniem szerokiej partycypacji społecznej różnych grup interesariuszy: mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, radnych, sołtysów, pracowników samorządowych i in. Udział różnorodnych grup społecznych zagwarantował, że określone w LPR działania z zakresu rewitalizacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej w gminie Fabianki będą odpowiadały rzeczywistym, prawidłowo zdiagnozowanym potrzebom społecznym.

Przyjęcie przez Radę Gminy Fabianki lokalnego programu rewitalizacji jest również warunkiem pozyskania środków unijnych, zarówno na planowane projekty społeczne, jak i na zadania inwestycyjne w obszarze rewitalizowanym.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Fabianki został opracowany przy współfinansowaniu z Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

W związku z powyższym wnoszę o przyjęcie uchwały w zaproponowanym brzmieniu.

Załącznik
do Uchwały nr XXVI/216/2017
Rady Gminy Fabianki
z dnia 23 czerwca 2017 r.

Lokalny Program Rewitalizacji

dla Gminy Fabianki

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Przesłanki i podstawa prawna opracowania dokumentu.....	5
3. Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	6
2.1. Szczebel europejski	6
2.2. Szczebel krajowy	7
2.3. Szczebel regionalny	8
2.4. Szczebel lokalny	12
3. Opis obszaru objętego opracowaniem.....	13
3.1. Układ osadniczy gminy	17
4. Diagnoza sytuacji i czynników kryzysowych.....	18
4.1. Metodologia.....	18
4.2. Strefa społeczna	19
4.1.1. Struktura demograficzna.....	20
4.1.2. Pomoc społeczna.....	25
4.1.3. Bezpieczeństwo.....	32
4.1.4. Bezrobocie	33
4.1.5. Dostęp do kultury, sportu, edukacji i opieki lekarskiej.....	36
4.1.6. Aktywność społeczna mieszkańców	39
4.1.7. Frekwencja wyborcza	41
4.2. Strefa gospodarcza.....	41
4.3. Aspekty funkcjonalno-przestrzenne	45
4.3.1. Zabytki	45
4.4. Strefa techniczna.....	48
4.5. Strefa środowiskowa.....	48
5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego.....	49
5.1. Strefa społeczna	49
5.2. Strefa gospodarcza.....	52
5.3. Strefa techniczna, przestrzenno – funkcjonalna i środowiskowa	53
5.3. Zasięg obszarów zdegradowanych	55
5.5. Uzasadnienie wyboru obszarów zdegradowanych	56
5.6. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji.....	58
6. Analiza SWOT	60
7. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	61
8. Lista projektów rewitalizacyjnych.....	63

8.1.	Projekty główne	63
8.2.	Projekty uzupełniające.....	74

1. Wstęp

Celem programu rewitalizacji jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałania zjawiskom wykluczenia społecznego na zagrożonych patologiami obszarach. Realizacja programu rewitalizacji ma umożliwić tworzenie warunków lokalowych i infrastrukturalnych do rozwoju przedsiębiorczości, działalności kulturalnej i edukacyjnej. W działaniach tych brane pod uwagę są zagadnienia ochrony stanu środowiska naturalnego i zrównoważony rozwój gospodarczo-społeczny.

Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób skoordynowany.

Program rewitalizacji powinien w sposób kompleksowy (łączyć sferę społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną i środowiskową) i skoordynowany wyprowadzać obszary zdegradowane z zapaści oraz podnieść, jakość życia osób mieszkających i funkcjonujących na nich.

Stan kryzysowy – jest spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w innych sferach.

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

2. Przesłanki i podstawa prawna opracowania dokumentu

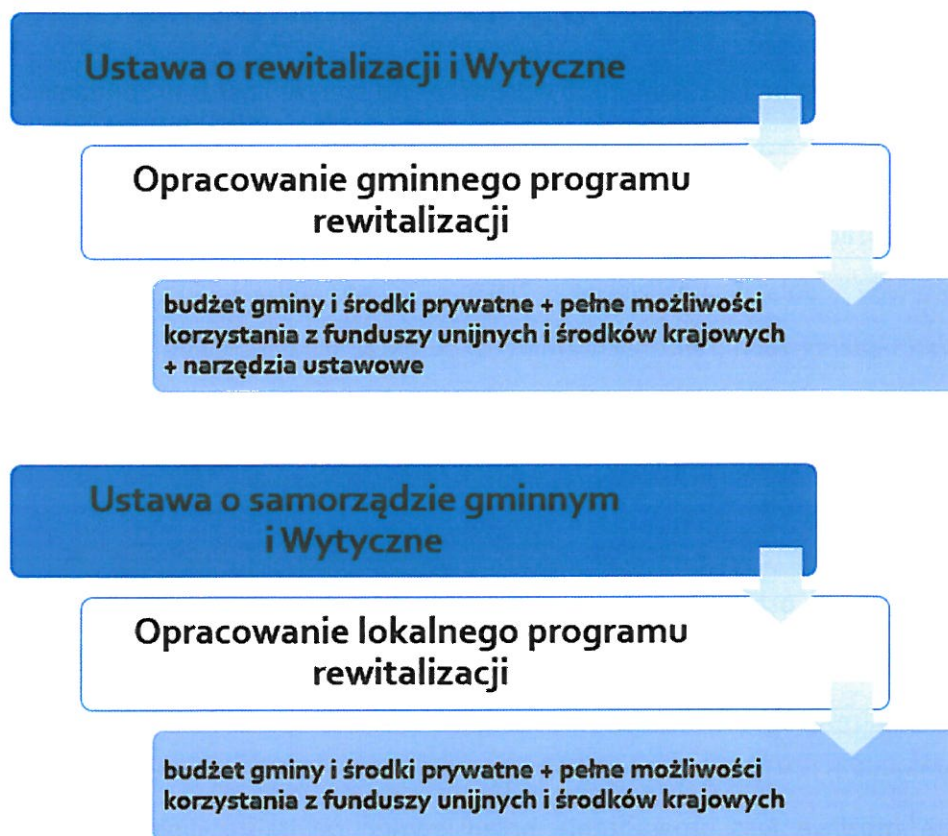
W perspektywie unijnej na lata 2014-2020 wprowadzono szersze i bardziej kompleksowe pojęcie rewitalizacji.

Działania rewitalizacyjne zyskały także nowe podstawy formalno-prawne. Wraz z wejściem w życie Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777) doprecyzowano zakres zadań własnych gminy w obszarze działań rewitalizacyjnych. Zmiana ta nie wprowadza nowego zadania własnego gminy, obciążając ją obowiązkami dotychczas nierealizowanymi, lecz jedynie sankcjonuje i porządkuje obecnie istniejący stan faktyczny w tym zakresie.

Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji przy pomocy gminnego programu rewitalizacji. Do dnia 31 grudnia 2023 roku Ustawa o rewitalizacji dopuszcza realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach wdrażania innego programu rewitalizacji (w tym lokalnego lub miejskiego) przyjmowanego uchwałą rady gminy. W ustanowionym okresie przejściowym możliwe jest prowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych poprzez trzy typy programów rewitalizacji, sporządzanych w oparciu o:

- Ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777) – gminny program rewitalizacji,
- Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 1990 nr 16 poz. 95) oraz Wytyczne ministerialne i Zasady regionalne – lokalny lub miejski program rewitalizacji,
- Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – program rewitalizacji.

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Fabianki jest opracowany w oparciu o przepisy ustawy o samorządzie gminnym i w takim trybie zostanie uchwalony przez Radę Gminy Fabianki.

Rysunek 1. Podstawy prawne opracowania programów rewitalizacji oraz finansowanie działań rewitalizacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne.

3. Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Program Rewitalizacji odnosząc się w swych założeniach do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na zdegradowanych obszarach miasta, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju jednostki), a także dokumentów regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu subregionalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim. W związku z tym, komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność procesu rewitalizacji.

2.1. Szczebel europejski

Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Ponadto, wpływa na osiągnięcie 3 z 5 celów głównych:

CEL 1 Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lata.

CEL 4 Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% liczby osób w wieku 30-34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.

CEL 5 Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mające na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

2.2 Szczebel krajowy

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna:

Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;

Kapitał Ludzki:

Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”;

Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny:

Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;

Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny:

Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek interwencji: rozwój kapitału społecznego.

Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego.

Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie

Cel główny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Cel 2 Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020

Dokument służy osiągnięciu *celu głównego i strategicznych kierunków działań* dla Polski Wschodniej: Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego – Przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy, Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy.

2.3. Szczelbel regionalny

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+

Misją regionu do 2020 r. jest uzyskanie określonego stanu rozwoju województwa kujawsko - pomorskiego, gdzie na pierwszym miejscu są jego mieszkańcy: poszczególne jednostki tworzące rodziny i składające się na całe społeczeństwo.

„Kujawsko-pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo”

Misja ta będzie realizowana przez następujące priorytety:

1. Konkurencyjna gospodarka,
2. Modernizacja przestrzeni wsi i miast,
3. Silna metropolia,
4. Nowoczesne społeczeństwo.

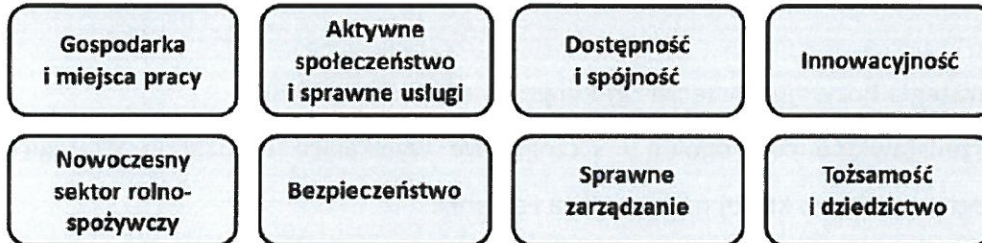
Wyżej wymienione priorytety zostaną zrealizowane dzięki ośmiu celom strategicznym.

KUJAWSKO-POMORSKIE. PLAN MODERNIZACJI 2020+

PRIORYTETY

CELE STRATEGICZNE

Przedmiotowy Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Fabianki wpisuje się w priorytety określone dla województwa kujawsko-pomorskiego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko – Pomorskiego Perspektywa 2020

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa stanowi podstawowe narzędzie dla kształtowania przez samorząd wojewódzki regionalnej polityki przestrzennej. Jego celem głównym dla regionu jest:

Zbudowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych podnoszących konkurencyjność regionu i jakość życia mieszkańców.

Celami szczegółowymi, wspierającymi cel główny są:

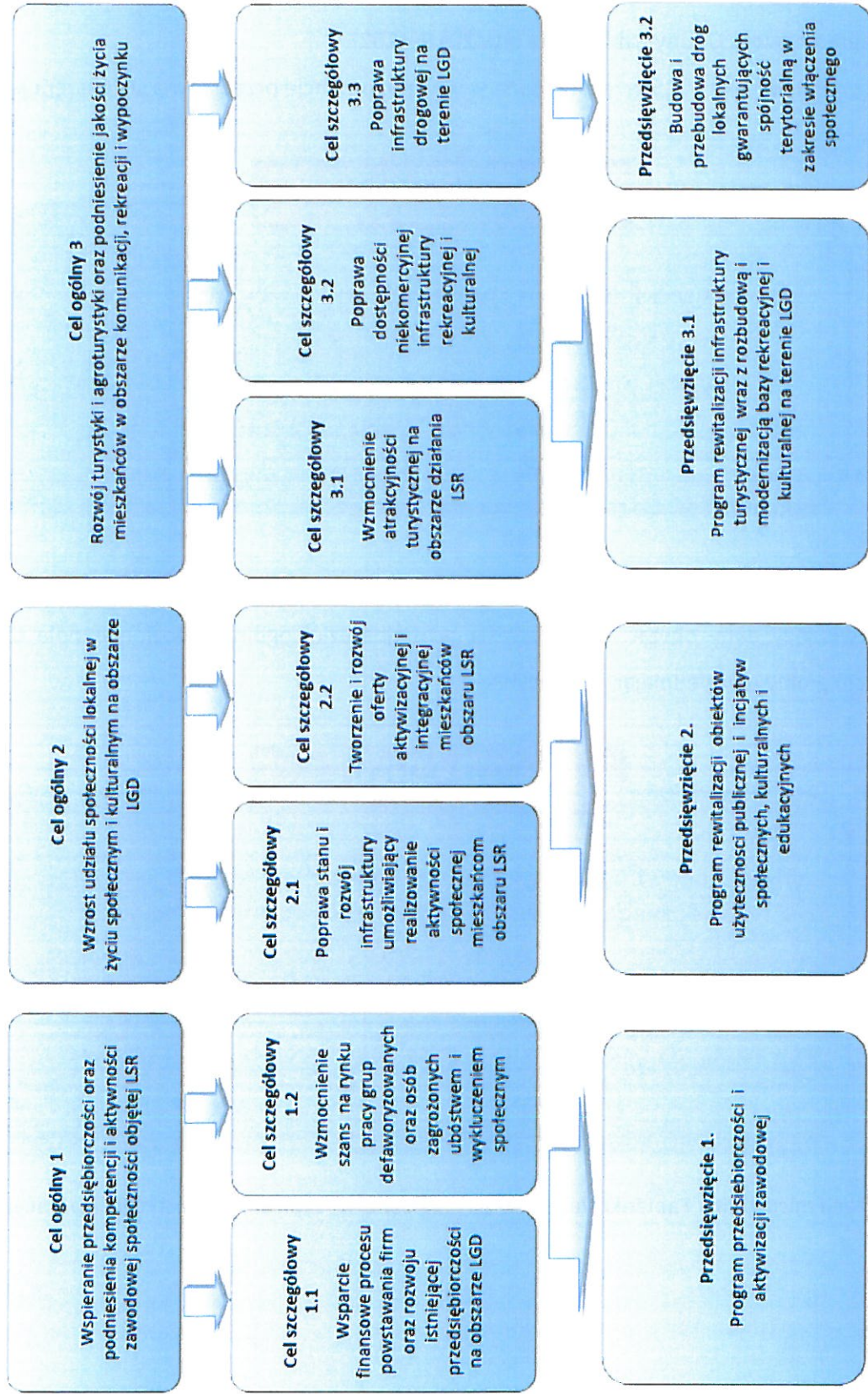
- Zwiększenie atrakcyjności regionu w wymiarze europejskim jako pochodnej jego walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego, wysokich standardów życia mieszkańców, wysoce sprawnych systemów infrastruktury technicznej, dogodnych powiązań ze światem zewnętrznym.
- Przyspieszenie rozwoju największych miast regionu jako aktywnych biegunów wzrostu, stymulujących wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich w ich otoczeniu.
- Modernizacja struktury przestrzenno-funkcjonalnej regionu osiągnięta w następstwie rozwoju miast średnich (Włocławek, Grudziądz, Inowrocław), a także pozostałych miast powiatowych, jako węzłów systemów transportowych i teleinformacyjnych oraz

obszarów z unikatowymi walorami środowiska przyrodniczego i predyspozycjami do użytkowania rekreacyjnego.

Działania przewidziane do realizacji w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Fabianki*, wpisują się w cele założone w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko - pomorskiego. Ich realizacja pozwoli na poprawę atrakcyjności przestrzennej Gminy Fabianki.

Lokalna Strategia Rozwoju Dorzecza Zgłowiączki na lata 2014-2020

Poniżej przedstawiono cele ogólne i szczegółowe wynikające z Lokalnej Strategii Rozwoju Dorzecza Zgłowiączki, do której należy gmina Fabianki.

2.4. Szczebel lokalny

Strategia Rozwoju Gminy Fabianki na lata 2016 – 2025

Wizja gminy do roku 2025 przedstawiona w ww. dokumencie przedstawia się następująco:

WIZJA GMINY

Gmina Fabianki miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców, przedsiębiorców i turystów, z czystą przyrodą, nowoczesną infrastrukturą i rozwiniętą gospodarką

Misja gminy to zdefiniowanie celu istnienia wspólnoty samorządowej, którą tworzą ludzie zamieszkujący dany obszar. Misja określa na najbardziej ogólnym poziomie pola działalności (funkcji) gminy uwzględniając jej specyfikę.

MISJA GMINY

Misją gminy Fabianki jest kreowanie zrównoważonego rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego poprzez efektywne wykorzystanie zasobów lokalnych, rozwój infrastruktury, wspieranie przedsiębiorczości i rolnictwa, ochronę dziedzictwa kulturowego i zasobów przyrodniczych oraz zapewnienie wysokiej jakości oświaty, usług publicznych i poziomu życia mieszkańców

Realizacji misji gminy Fabianki służą cele strategiczne i przypisane do nich cele operacyjne.

Działania przewidziane do realizacji w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Fabianki*, wpisują się w cele założone w Strategii Rozwoju Gminy Fabianki na lata 2016 – 2025.

3.Opis obszaru objętego opracowaniem

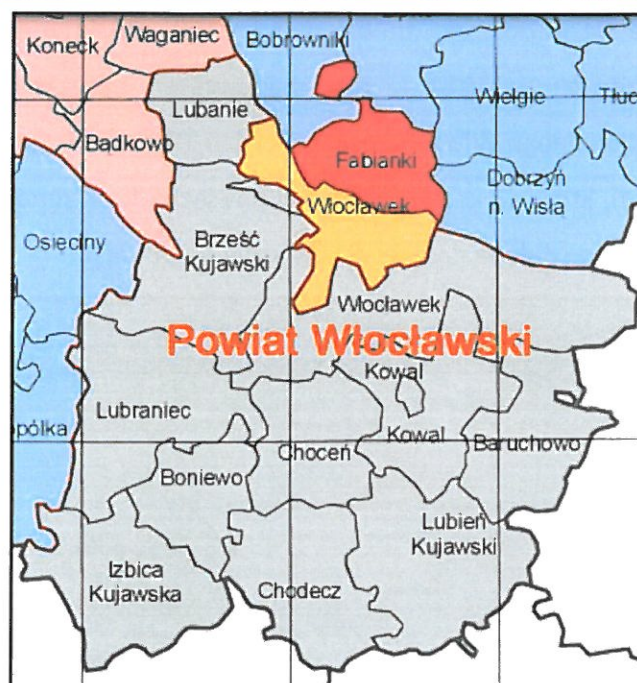
Gmina Fabianki stanowi część krainy etnograficzno-historycznej ziemi dobrzyńskiej, położona jest w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie włocławskim.

Rysunek 2. Gmina Fabianki (kolor czerwony) na tle województwa kujawsko-pomorskiego.

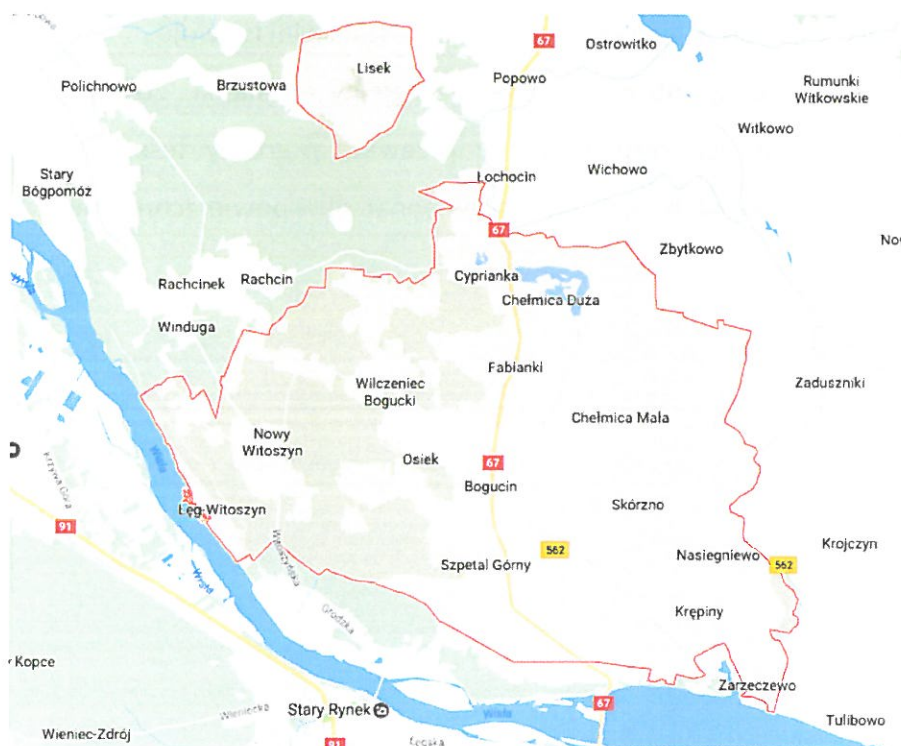
Fabianki to jedyna gmina powiatu włocławskiego, która nie posiada granicy lądowej z żadną inną gminą tego powiatu. Od pozostałych gmin oddziela ją rzeka Wisła i miasto Włocławek. Na lądzie gmina Fabianki graniczy na południu z miastem Włocławek (miasto na prawach powiatu) oraz z gminami wchodzącymi w skład powiatu lipnowskiego: Bobrowniki (na zachodzie), Dobrzyń nad Wisłą i Wielgie (na wschodzie) i gminą wiejską Lipno (północ).

Gmina Fabianki posiada eksklawę – sołectwo Lisek, które nie graniczy z pozostałą częścią gminy, od której jest oddalone o około 2 km w linii prostej. Lisek otaczają obszary gminy Bobrowniki i gminy Lipno.

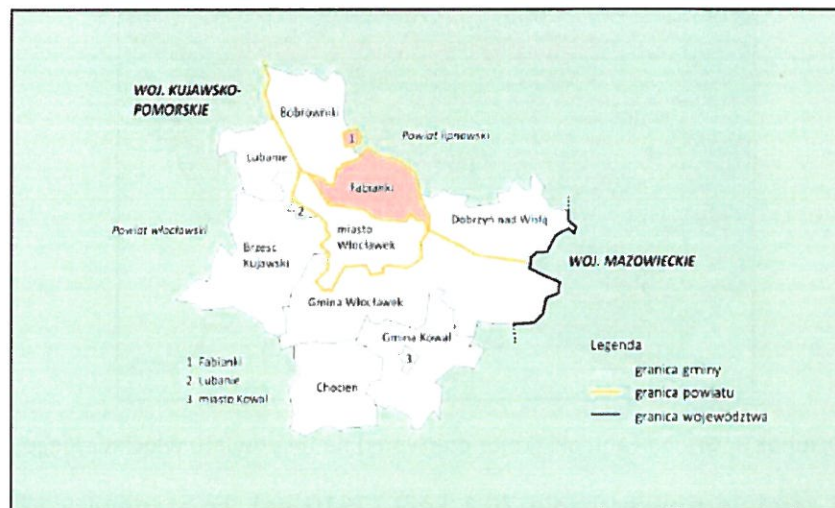
Rysunek 3. Gmina Fabianki (kolor czerwony) na tle powiatu włocławskiego.

Gmina Fabianki zajmuje powierzchnię 76,1 km² (7610 ha), co stanowi 5,17% powierzchni powiatu włocławskiego. Granicę administracyjną gminy przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 4. Granice administracyjne gminy Fabianki.

Gmina Fabianki znajduje się w obszarze funkcjonalnym 110 – tysięcznego miasta Włocławek. W wyniku przeprowadzonych w 2014 r. prac badawczych mających na celu delimitację miejskiego obszaru funkcjonalnego Włocławka wyznaczono 10 gmin (8 z powiatu włocławskiego i 2 z powiatu lipnowskiego), które wykazują najwięcej powiązań funkcjonalnych w Włocławkiem. W wśród nich gmina Fabianki spełniła najwięcej kryteriów delimitacji.

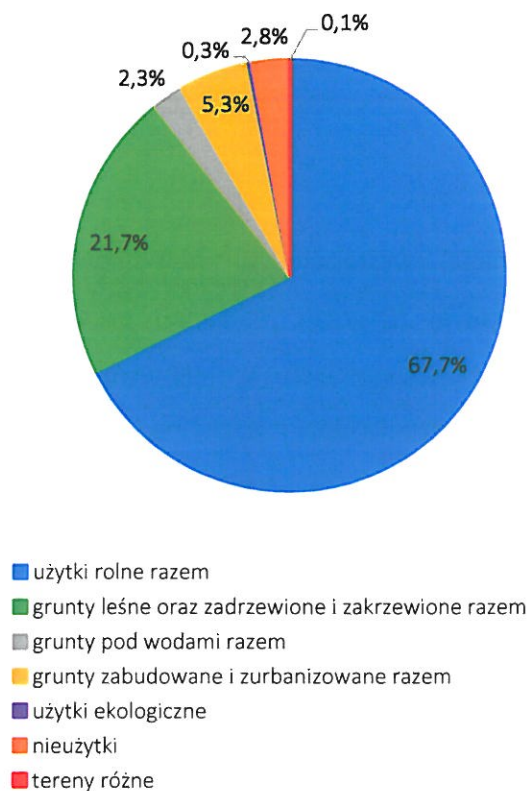

Rysunek 5. Gmina Fabianki na tle obszaru funkcjonalnego miasta Włocławek.

Bliskie sąsiedztwo i liczne powiązania funkcjonalne z miastem Włocławek są postrzegane przez mieszkańców Fabianek jako atut gminy i duża szansa jej rozwoju.

Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Fabianki została przedstawiona na poniższym wykresie. Na terenie gminy przeważają grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione oraz użytki rolne zajmując łącznie ponad 89% powierzchni gminy.

Struktura użytkowania gruntów

Wykres 1. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Fabianki.

3.1. Układ osadniczy gminy

Na terenie Gminy Fabianki znajdują się 22 miejscowości, gmina podzielona jest również na 16 jednostek pomocniczych – sołectw. Wszystkie miejscowości mają charakter wiejski.

Tabela 1. Miejscowości i sołectwa na obszarze gminy Fabianki.

Miejscowość	Sołectwo
Bogucin	Bogucin
Osiek	Bogucin
Chełmica Duża	Chełmica Duża
Chełmica-Cukrownia	Chełmica-Cukrownia
Chełmica Mała	Chełmica Mała
Cyprianka	Cyprianka
Fabianki	Fabianki
Krępiny	Krępiny
Zarzewo	Krępiny
Lisek	Lisek
Kuliń	Kuliń
Urszulewo	Kuliń
Nasiegniewo	Nasiegniewo
Uniechowo	Nasiegniewo
Nowy Witoszyn	Nowy Witoszyn
Łęg Witoszyn	Nowy Witoszyn

Miejscowość	Sołectwo
Skórzno	Skórzno
Stary Witoszyn	Stary Witoszyn
Świątkowizna	Świątkowizna
Szpetal Górny	Szpetal Górny
Wilczeniec Fabiański	Wilczeniec Fabiański
Wilczeniec Bogucki	

Największe skupiska osadnicze występują w południowo-wschodniej (Szpetal Górny, Nasiegniewo) oraz w środkowej (Bogucin, Fabianki) części gminy. Przeważa zabudowa jednorodzinna, w niektórych miejscowościach (Nasiegniewo, Fabianki, Chełmica – Cukrownia) zlokalizowane są nieliczne wielorodzinne bloki mieszkalne.

Cechą charakterystyczną gminy jest intensywny rozwój nowego osadnictwa, głównie w miejscowościach położonych bliżej Włocławka takich jak Szpetal Górny, Bogucin, Kulin, Nowy Witoszyn, Fabianki. Związany jest on z ruchami migracyjnymi zamożniejszych mieszkańców Włocławka, ale również innych miast, którzy osiedlają się na atrakcyjnych środowiskowo terenach

w pobliżu miasta.

4. Diagnoza sytuacji i czynników kryzysowych

4.1. Metodologia

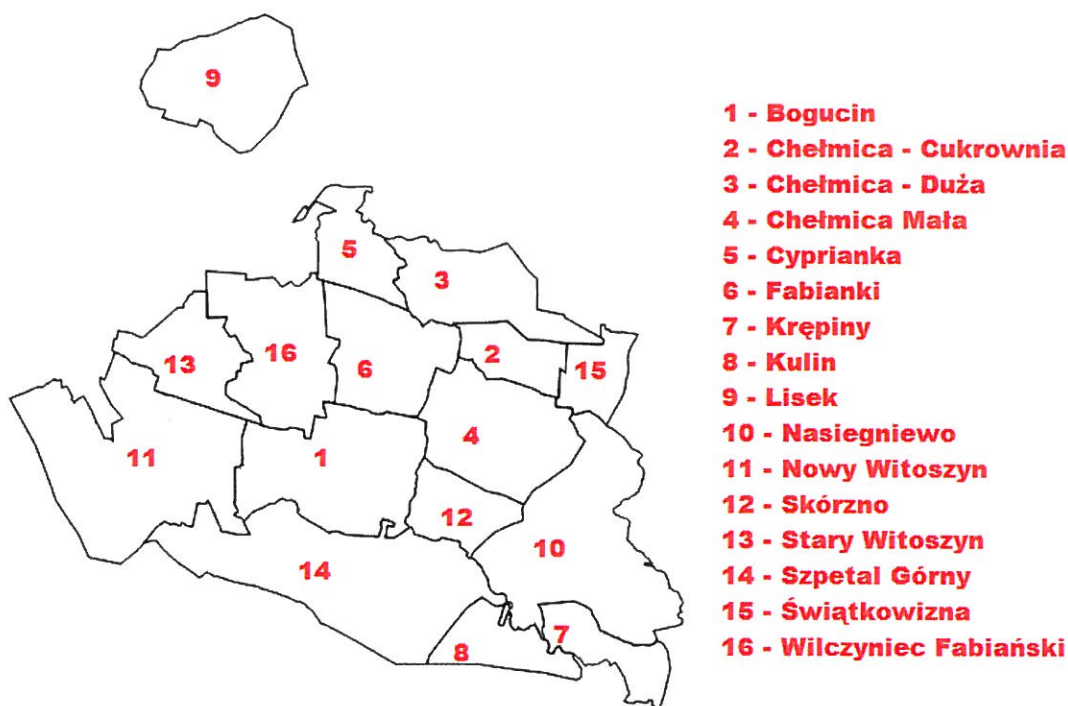
Zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju obszar zdegradowany jest to obszar, na którym zidentyfikowany został stan kryzysowy, rozumiany jako stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- ✓ gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- ✓ środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- ✓ przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich

niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),

- ✓ technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

W celu uzyskania rzetelnej oceny gminy Fabianki zastosowano podział na sołectwa, który funkcjonuje na terenie gminy i został przedstawiony poniżej.

Rysunek 6. Sołectwa gminy Fabianki.

Źródło: Opracowanie własne.

4.2. Strefa społeczna

Zrównoważony rozwój poszczególnych gmin uzależniony jest od sytuacji demograficznej, jak również różnego rodzaju trendów demograficznych. Są to istotne czynniki świadczące o potencjale rozwojowym i inwestycyjnym. Innymi, równie ważnymi kwestiami poruszonymi w części społecznej diagnozy są: pomoc społeczna, edukacja, kultura, opieka medyczna, sport i rekreacja oraz aktywność publiczna mieszkańców. Podjęcie działań ukierunkowanych na

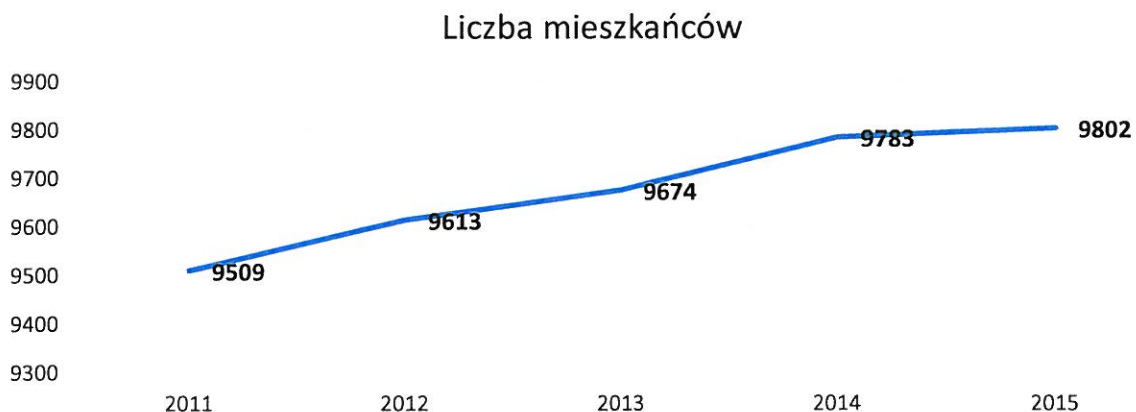
wzmocnienie spójności społecznej jest priorytetem z punktu widzenia rozwiązywania powszechnie występującego problemu ubóstwa oraz wykluczenia społecznego.

4.1.1. Struktura demograficzna

Potencjał demograficzny jest jednym z najważniejszych czynników determinujących rozwój społeczno-gospodarczy jednostki terytorialnej. Zmiany liczby ludności wpływają na zmianę liczby podatników, determinują popyt na usługi komunalne i komercyjne, a także wpływają na zjawiska przestrzenne. Zmiany populacji wywierają również duży wpływ na rynek pracy, szkolnictwo, ochronę zdrowia oraz kondycję finansową jednostki samorządu terytorialnego. Rozwój społeczno-gospodarczy gminy jest uzależniony nie tylko od liczby ludności, ale również od innych czynników, na które składają się struktura wiekowa ludności oraz zachodzące w niej procesy demograficzne.

Liczba mieszkańców

Na terenie gminy Fabianki liczba mieszkańców w ostatnich latach z roku na rok wzrasta, co przedstawia poniższy wykres. W ciągu ostatnich pięciu lat liczba mieszkańców zwiększyła się o 3 %. Świadczy to o stosunkowo korzystnej strukturze demograficznej gminy Fabianki (w większości gmin w Polsce o podobnej specyfice liczba mieszkańców w analizowanych latach zmniejszała się).

Rysunek 7. Liczba mieszkańców gminy Fabianki w latach 2010 – 2015.

Źródło: Urząd Gminy Fabianki.

Największa koncentracja ludności zamieszkującej teren gminy Fabianki występuje na terenie miejscowości Szpetal Górny, a następnie na terenie miejscowości Nasiegniewo.

Wykres 2. Procent mieszkańców gminy Fabianki z podziałem na sołectwa.

Źródło: Urząd Gminy Fabianki.

Wartość liczbowa mieszkańców z podziałem na sołectwa została przedstawiona na poniższym wykresie.

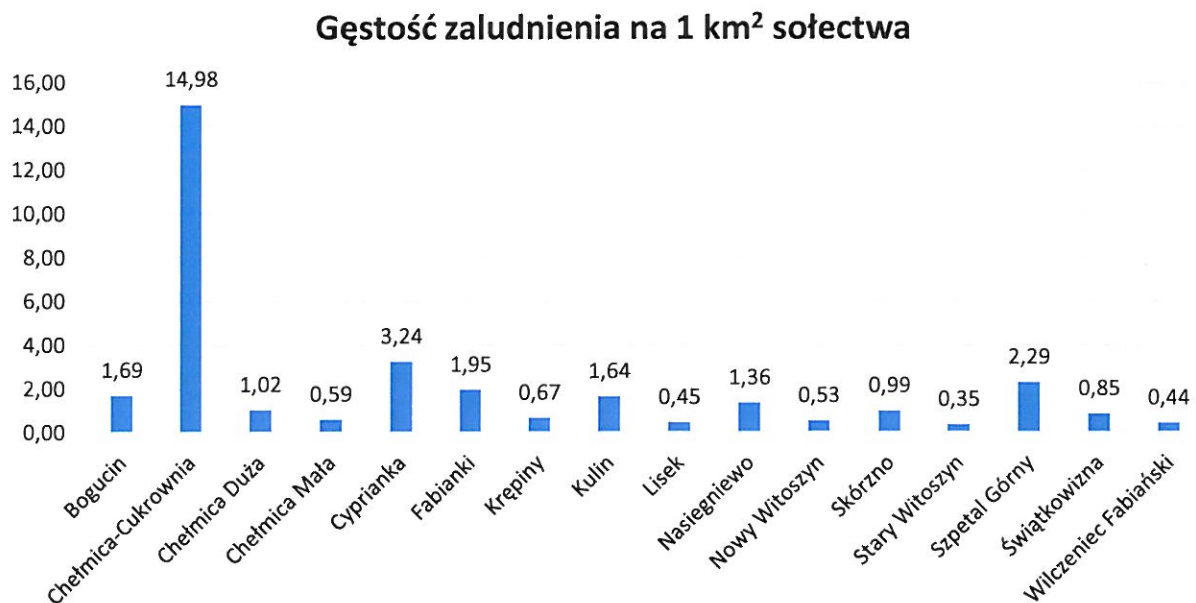

Wykres 3. Liczba mieszkańców z podziałem na sołectwa na terenie gminy Fabianki w roku 2015.

Źródło: Urząd Gminy Fabianki.

Gęstość zaludnienia

Biorąc pod uwagę gęstość zaludnienia gminy Fabianki, najwyższa wartość obserwowana jest na terenie sołectwa Chełmica – Cukrownia.

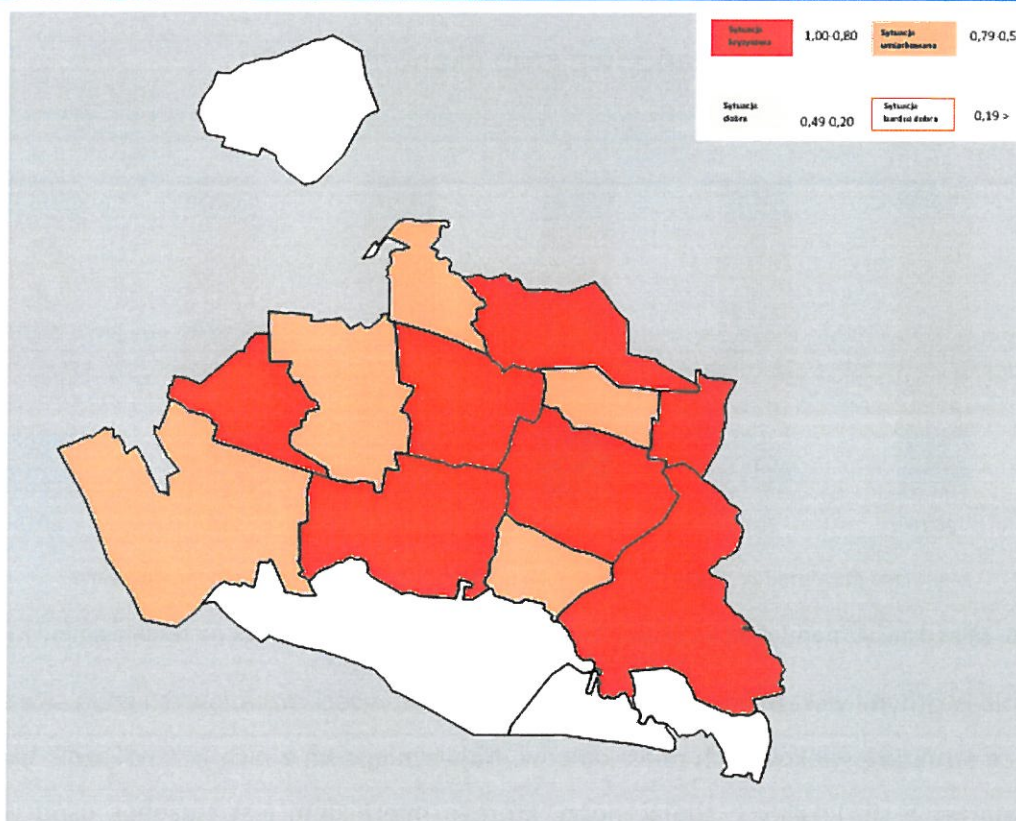
Wykres 4. Gęstość zaludnienia na km² sołectwa gminy Fabianki.

Źródło: Urząd Gminy Fabianki.

Przyrost naturalny i saldo migracji

Przyrost naturalny w gminie Fabianki wynosił w 2014 r. 15 osób, gdy dla powiatu włocławskiego był on ujemny i kształtował się na poziomie -119 osób. Przyrost rzeczywisty ludności, uwzględniający saldo migracji, wynosił natomiast 123 osoby, przy wartości -158 dla powiatu włocławskiego. Widać więc w gminie Fabianki wyraźnie korzystną sytuację demograficzną w zestawieniu z innymi gminami powiatu włocławskiego. Pod względem salda migracji na 1000 osób gmina zajmuje zdecydowanie pierwszą pozycję w powiecie i wysoką siódmą pozycję (na 144 gminy) w województwie kujawsko-pomorskim. Jest to długookresowy trend demograficzny. W latach 2002-2015 liczba mieszkańców gminy Fabianki wzrosła aż o 20,4%, co stanowi największy przyrost w powiecie włocławskim.

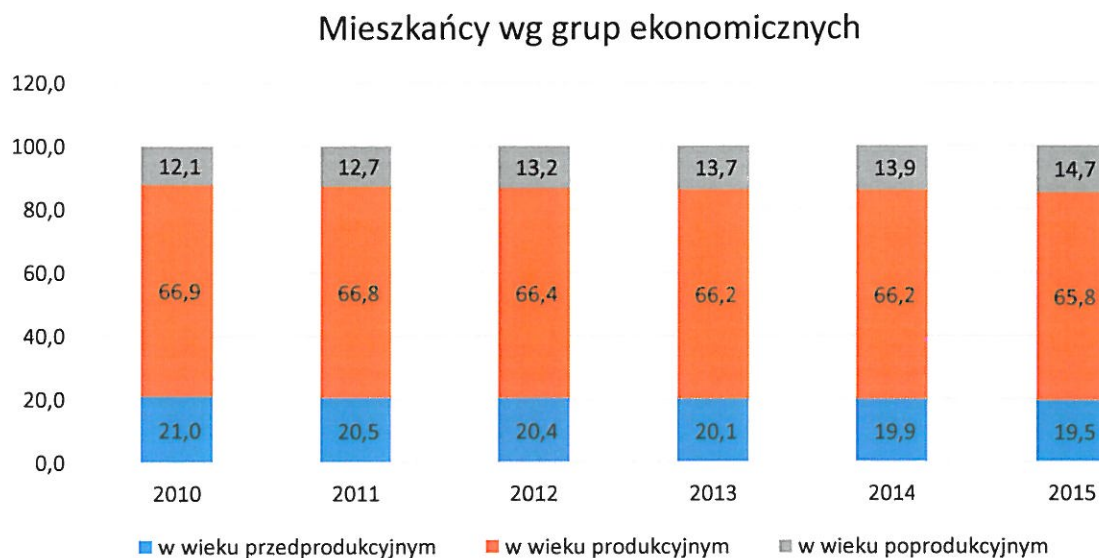
Najwyższa wartość przyrostu naturalnego na terenie gminy została odnotowana w południowej części gminy.

Rysunek 8. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – przyrost naturalny na 100 mieszkańców sołectwa.
Źródło: Opracowanie własne.

Grupy ekonomiczne

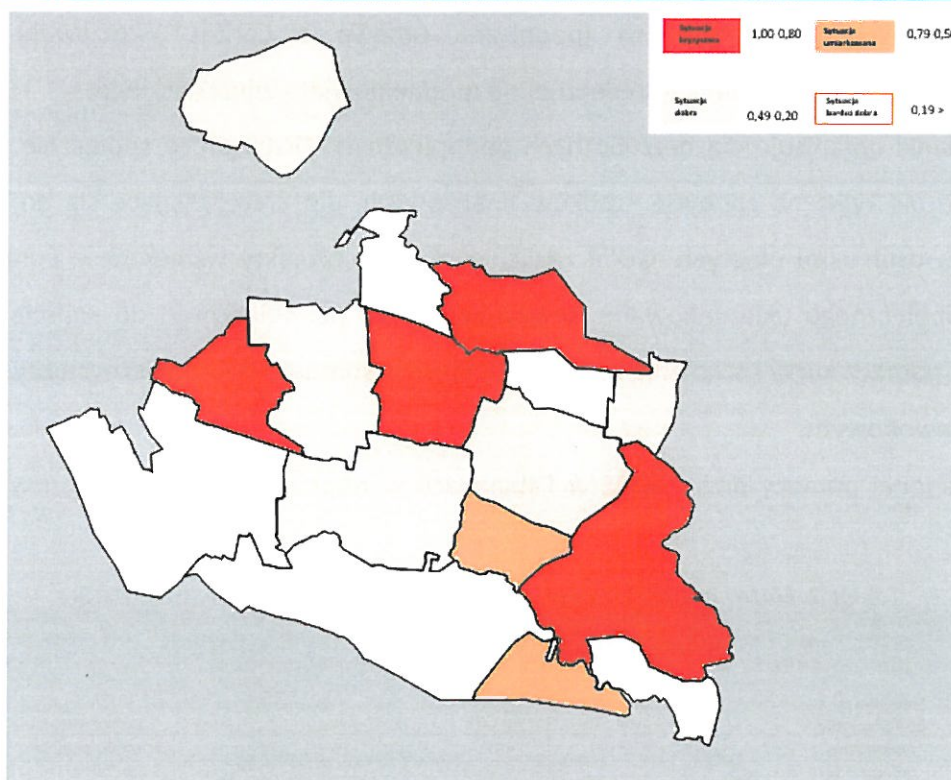
Analizując przebieg zmian demograficznych na terenie gminy Fabianki, można było zauważyć stały wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, za wyjątkiem ostatnich lat (2014 i 2015 r.), w trakcie których liczba osób najstarszych uległa zmniejszeniu. Systematycznie wzrasta liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. To korzystny trend na terenie gminy.

Wykres 5. Mieszkańcy z podziałem na grupy ekonomiczne w latach 2010 – 2015 na terenie gminy Fabianki.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Szczególnie istotnymi wskaźnikami z punktu widzenia możliwości rozwojowych gmin są wskaźniki obrazujące strukturę wiekową ich mieszkańców. Najważniejszym z nich jest wskaźnik ukazujący stopień starzenia się lokalnych społeczności, którego miernikiem jest stosunek osób w wieku poprodukcyjnym (emerytalnym – kobiety po 60 roku życia i mężczyźni po 65 roku życia) do liczby osób w wieku produkcyjnym (kobiety w przedziale wiekowym 18-59 lat, mężczyźni w wieku 18-64 lat).

Rysunek 9. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

Źródło: Opracowanie własne.

Na podstawie wyżej przedstawionych danych można stwierdzić iż na terenie gminy występują korzystne trendy demograficzne:

- Liczba mieszkańców gminy z roku na rok wzrasta,
- Zarówno wskaźniki salda migracji jak i przyrostu naturalnego wskazują dodatnie wartości,
- Struktura wiekowa mieszkańców jest najbardziej korzystna na terenie sołectw Nowy Witoszyn, Szpetal Górny, Krępiny, Cyprianka.

4.1.2. Pomoc społeczna

Realizacją zadań w zakresie pomocy społecznej na terenie gminy Fabianki zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Fabiankach. GOPS w Fabiankach udziela świadczeniobiorcom pomocy w formie pieniężnej i niepieniężnej. W ramach świadczeń pieniężnych wypłacane są zasiłki stałe, okresowe i celowe. Świadczenia niepieniężne to usługi opiekuńcze i posiłki dla dzieci uczących się w przedszkolach i szkołach oraz dla osób dorosłych. Klienci ośrodka otrzymują ponadto pomoc w naturze w formie opału oraz bezpłatnych jabłek. GOPS Fabianki opłaca pobyt

osób bezdomnych w schroniskach (podpisana umowa z Caritas Włocławek) i pobyt podopiecznych w domach pomocy społecznej na terenie powiatu włocławskiego.

Gmina Fabianki organizuje dla bezrobotnych podopiecznych GOPS prace społecznie użyteczne pozwalające nie tylko na zdobycie środków finansowych, ale przyczyniające się do włączenia społecznego osób nimi objętych. GOSP realizuje również projekty wspierane z Europejskiego Funduszu Społecznego ukierunkowane na przygotowanie podopiecznych do wejścia na rynek pracy m.in. poprzez kursy i szkolenia zawodowe, trening kompetencji społecznych czy warsztaty z doradcą zawodowym.

Formy udzielonej pomocy przez GOPS w Fabiankach w roku 2015 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Formy udzielanej pomocy przez GOPS w Fabiankach w roku 2015.

Formy udzielanej pomocy przez GOPS w Fabiankach							
Zasiłki stałe	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek stały	Usługi opiekuńcze	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Zasiłki celowe specjalne	Dopłata do kosztów pobytu w Domu Pomocy Społecznej	Pomoc socjalna
481	308	75	3 148	2 107	68	66	2 087

Źródło: GOPS w Fabiankach.

Formy udzielonej pomocy przez GOPS w Fabiankach z podziałem na poszczególne sołectwa przedstawiono w poniższej tabeli.

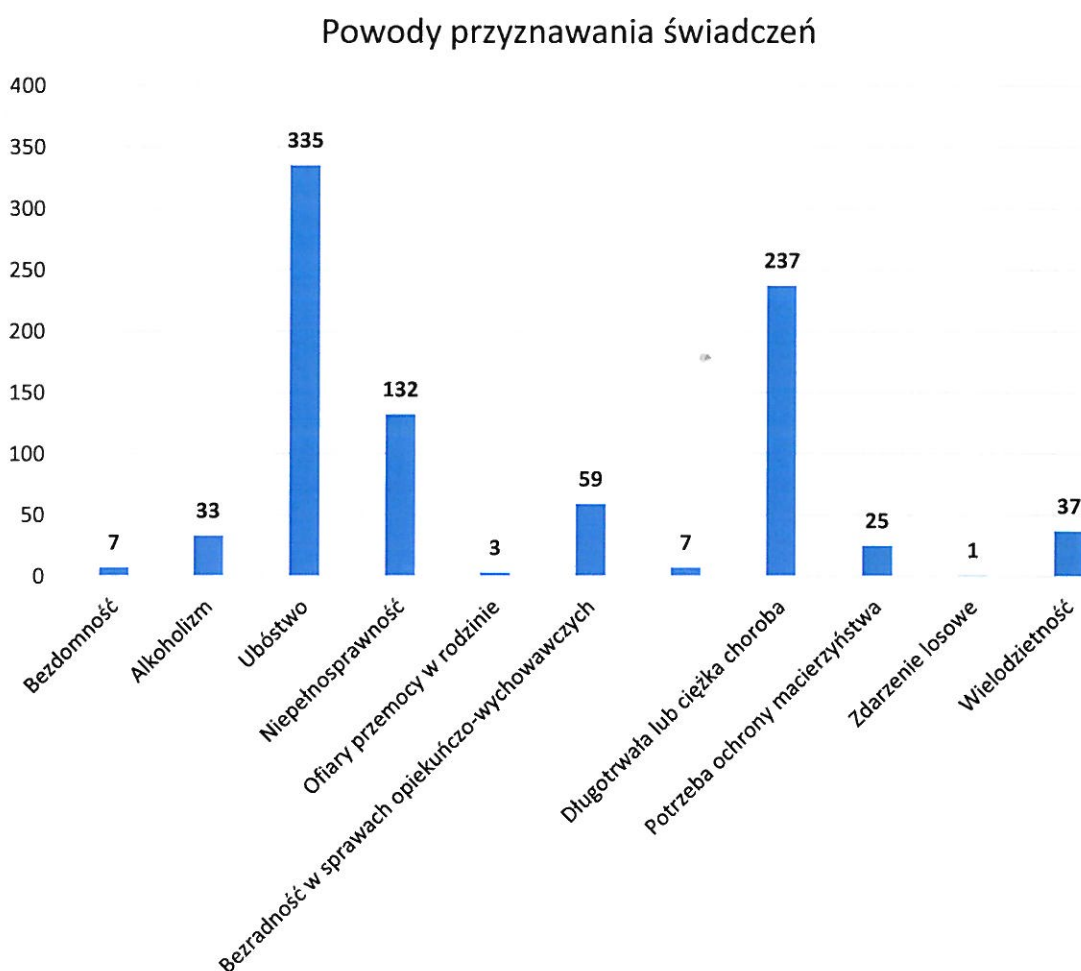
Tabela 3. Formy przyznania pomocy społecznej rodzinom gminy Fabianki przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Sołectwo	Powody przyznania pomocy społecznej rodzinom gminy Fabianki przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej							Zasiłki celowe	Zasiłki celowe specjalne	Dopłata do kosztów pobytu w Domu Pomocy Społecznej	Pomoc socjalna
	Zasiłki stałe	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek stały	Usługi opiekuńcze	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Zasiłki celowe specjalne	Dopłata do kosztów pobytu w Domu Pomocy Społecznej				
Bogucin	25	13	0	250	151	1	0	148			
Chełmca-Cukrownia	26	24	1	237	139	6	12	168			
Chełmca Duża	50	44	0	364	255	12	0	212			
Chełmca Mała	18	11	0	113	99	3	0	96			
Cyprianka	43	36	0	341	220	4	0	236			
Fabianki	61	33	20	306	209	7	18	208			
Kępiny	0	0	0	65	37	0	0	24			
Kulin	8	6	0	78	55	4	0	56			
Lisek	24	11	0	107	77	3	0	75			
Nasiegniewo	103	32	0	366	251	19	36	236			
Nowy Witoszyn	0	1	0	141	81	0	0	72			
Skórzno	33	29	0	80	59	0	0	60			
Stary Witoszyn	2	0	12	93	52	2	0	52			
Szpetał Górny	41	29	30	442	283	5	0	316			
Świątkowizna	0	0	12	53	33	2	0	44			
Wilczyniec Fabiański	47	39	0	112	106	0	0	84			
RAZEM	481	308	75	3148	2107	68	66	2087			

Źródło: GOPS w Fabiankach.

Największym problemem społecznym na terenie gminy, co potwierdzają dane przekazane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest ubóstwo. Pozostałe przyczyny objęcia pomocą społeczną to bezrobocie, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Często występuje kumulacja tych problemów. Pod względem odsetka osób korzystających z opieki społecznej, gmina Fabianki plasuje się powyżej średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego, na poziomie porównywalnym z powiatem włocławskim.

Wykres 6. Powody przyznawania świadczeń społecznych na terenie gminy Fabianki w roku 2015.

Źródło: GOPS w Fabiankach.

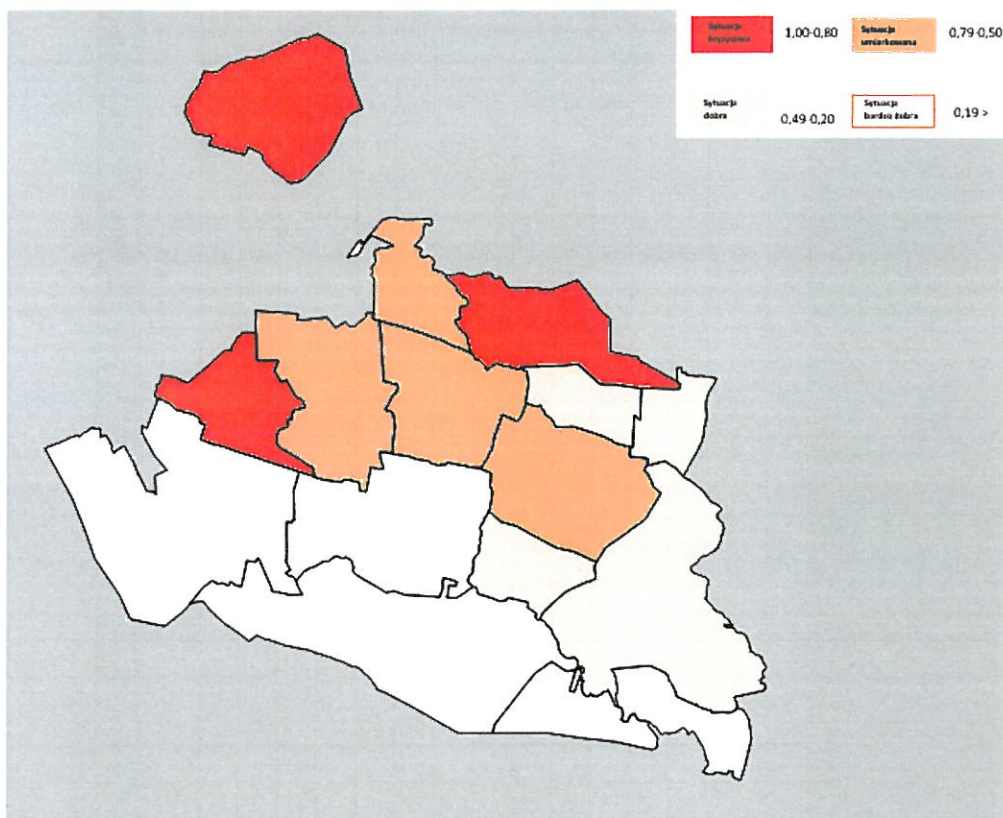
Powody przyznawania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Fabiankach dla poszczególnych sołectw zostały zaprezentowane w poniżej tabeli.

Tabela 4. Powody przyznania pomocy społecznej mieszkańcom gminy Fabianki przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Sofectwo	Powody przyznania pomocy społecznej rodzinom gminy Fabianki przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej											Liczba przydzielonych świadczeń przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
	Bezdomność	Alkoholizm	Ubóstwo	Niepełnosprawność	Ofiary przemocy w rodzinie	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych		Długotrwała lub ciężka choroba	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Zdarzenie losowe	Wieloletniość	
						Rodziny niepełne	Rodziny wielodzietne					
Bogucin	0	0	30	9	0	4	1	12	5	0	3	64
Chełmca-Cukrownia	0	3	11	9	0	8	0	18	1	0	1	51
Chełmca Duża	0	9	20	19	0	7	1	31	1	1	3	92
Chełmca Mała	0	1	17	4	0	4	0	13	0	0	4	43
Cyprianka	4	2	54	13	0	3	1	22	0	0	2	101
Fabianki	1	3	42	20	0	9	1	21	5	0	0	102
Krępiny	0	1	4	1	0	0	0	2	0	0	1	9
Kulin	0	2	6	1	0	2	0	6	0	0	2	19
Lisek	0	0	15	4	0	3	0	8	3	0	1	34
Nasiegniewo	1	7	15	30	1	4	1	32	3	0	2	96
Nowy Witoszyn	0	2	16	4	1	2	1	7	0	0	4	37
Skórzno	0	0	13	3	0	1	0	5	0	0	1	23
Stary Witoszyn	0	1	8	2	0	1	0	6	0	0	1	19
Szpetal Górny	1	1	67	10	1	10	1	39	6	0	8	144
Świątkowizna	0	0	8	0	0	1	0	4	0	0	1	14
Wilczeniec Fabiański	0	1	9	3	0	0	0	11	1	0	3	28
RAZEM	7	33	335	132	3	59	7	237	25	1	37	876

Źródło: GOPS w Fabiankach.

Jako wskaźnik problemowy wskazano liczbę świadczeń udzielonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z podziałem na sołectwa.

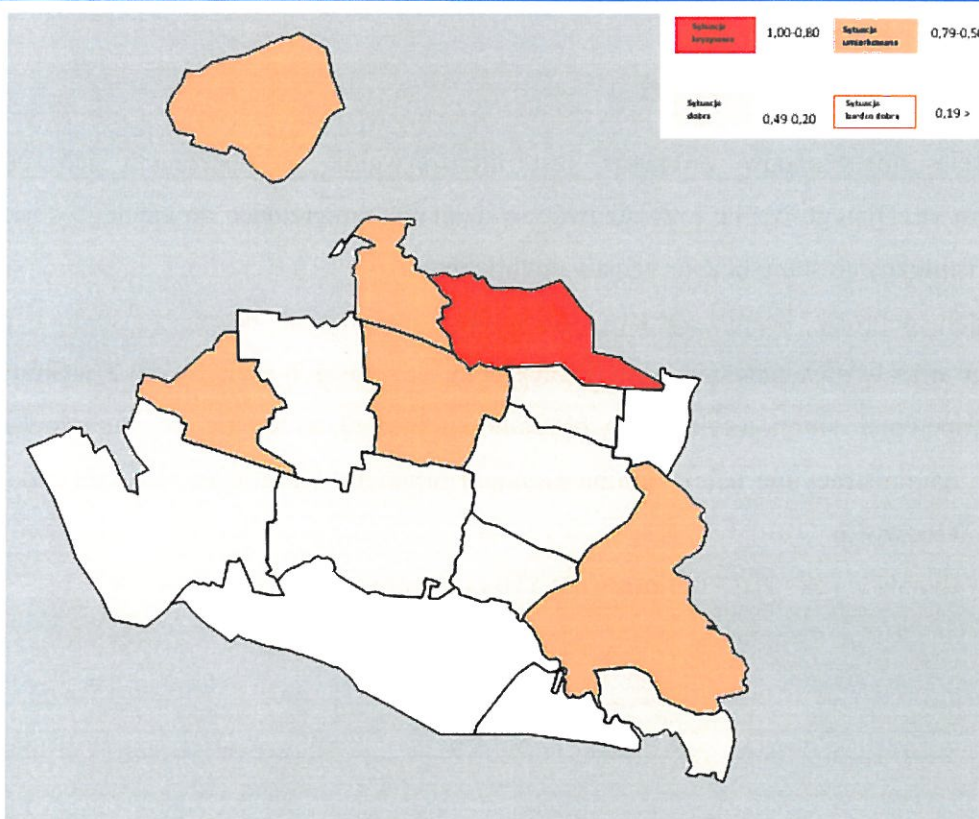

Rysunek 10. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – liczba przyznanych świadczeń na 100 mieszkańców sołectwa.

Źródło: Opracowanie własne.

Osoby niepełnosprawne napotykają liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem. Formułując kierunki polityki społecznej Gminy Fabianki należy pamiętać o prowadzeniu szeroko zakrojonych działań, których celem jest przeciwdziałanie społecznemu wykluczeniu osób niepełnosprawnych, prowadzących do większej ich aktywności zawodowej i społecznej.

Jako wskaźnik problemowy wskazano liczbę świadczeń przyznanych ze względu na niepełnosprawność na 100 mieszkańców gminy Fabianki.

Rysunek 11. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – liczba świadczeń z tytułu niepełnosprawności na 100 mieszkańców sołectwa.

Źródło: Opracowanie własne.

Problemy społeczne gminy są skoncentrowane głównie w północnej części gminy Fabianki.

Mieszkania socjalne

Lokalny samorząd wdraża działania w zakresie zapewnienia wynajmu lokali komunalnych mieszkańcom, w tym osobom ubogim. Głównym źródłem lokali przeznaczonych pod wynajem jest odzysk od najemcy. Zagadnienia związane z wynajmem lokali mieszkalnych z zasobów gminy regulują odpowiednie przepisy, w których istotną przesłanką jest sytuacja materialna, społeczna oraz zdrowotna osoby ubiegającej się o wynajem.

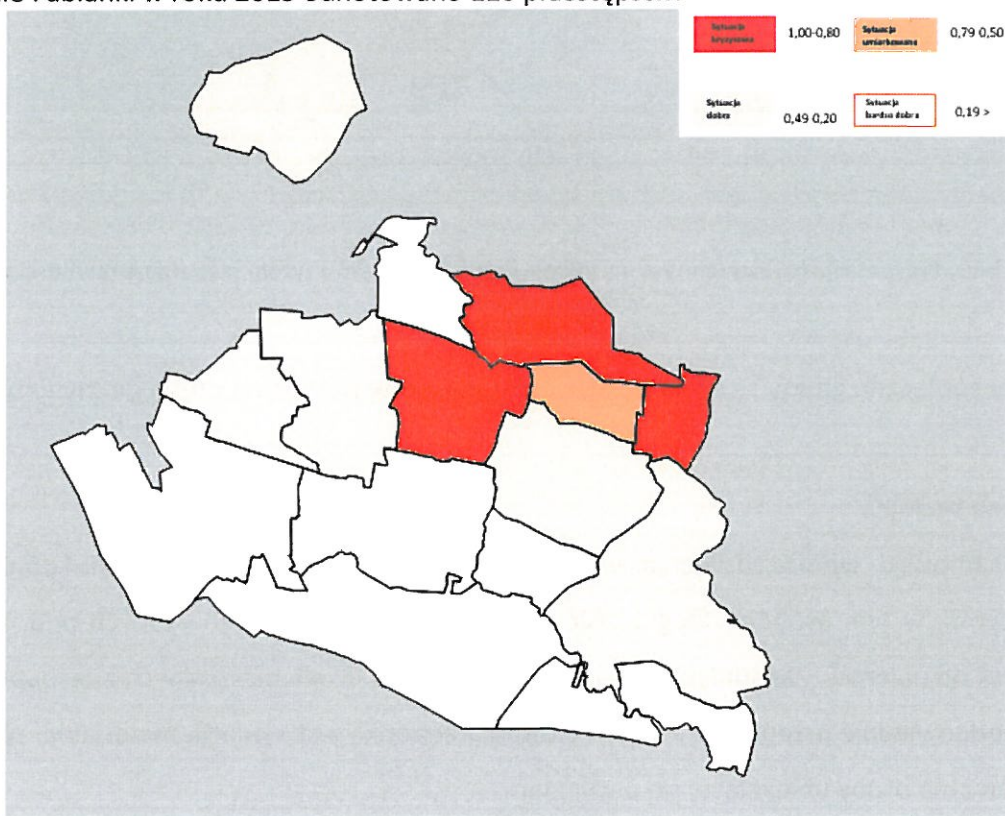
Na terenie gminy Fabianki znajduje się tylko jeden budynek socjalny w Chełmicy Dużej.

4.1.3. Bezpieczeństwo

Jakość życia mieszkańców związana jest nierozdzielnie z poczuciem ich osobistego bezpieczeństwa. Dlatego ważne i nieodzowne są działania zmierzające do ciągłego doskonalenia i poprawy istniejącego stanu bezpieczeństwa publicznego.

W sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz w postępowaniu administracyjnym, w sprawach związanych z wykonywaniem zadań i kompetencji Policji, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej, na terenie powiatu wrocławskiego, do którego administracyjnie należy gmina Fabianki organem właściwym jest Komenda Miejska Policji we Wrocławku.

W gminie Fabianki w roku 2015 odnotowano 116 przestępstw.

Rysunek 12. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców sołectwa.

Źródło: Opracowanie własne.

Najmniej bezpieczną częścią gminy Fabianki jest jej północno-wschodnia część, gdzie odnotowano największą liczbę popełnionych przestępstw.

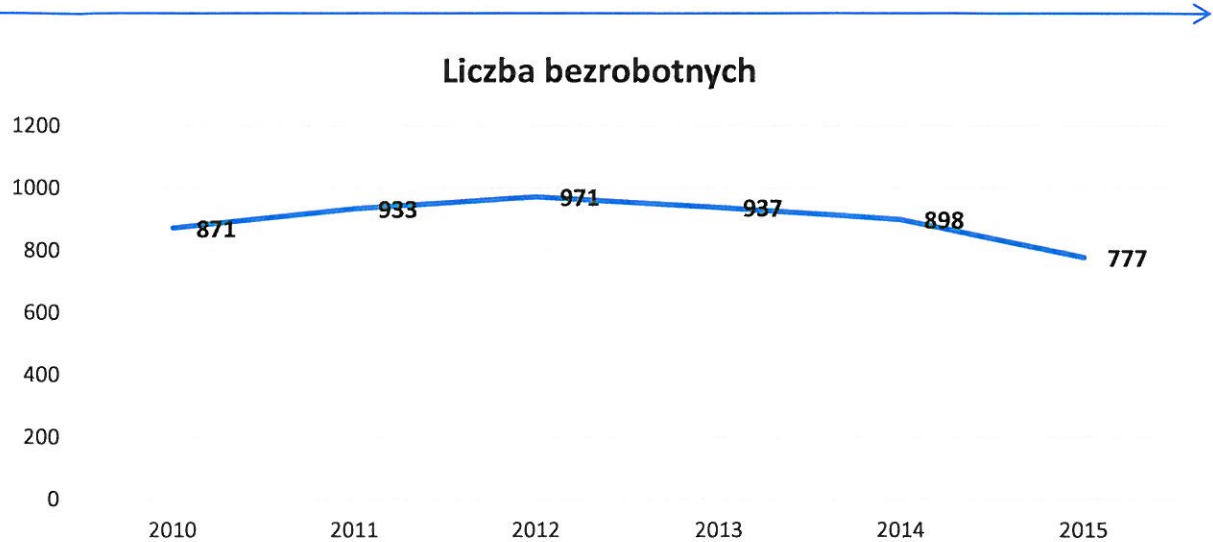
4.1.4. Bezrobocie

Bezrobocie należy do najpoważniejszych problemów współczesnej gospodarki. Wpływa ono bowiem na wiele sfer życia, zarówno ekonomiczną, społeczną, socjologiczną jak i psychologiczną. Najsilniej jednak bezrobocie dotyka samych bezrobotnych i wpływa negatywnie na zjawiska społeczne występujące na terenie gminy.

Bezrobocie jest dotkliwe nie tylko dla osób pozostających bez pracy, lecz także dla ich rodzin. W funkcjonowaniu rodzin dotkniętych bezrobociem dochodzi do poważnych zakłóceń. Negatywne zmiany mogą dotyczyć wszystkich funkcji rodziny. Negatywny wpływ bezrobocia na więź małżeńską niesie ze sobą niebezpieczeństwo osłabienia związków uczuciowych i zaburzenia ról małżeńskich i rodzicielskich. Utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstawanie napięć i konfliktów w rodzinie. Z drugiej strony, ograniczenie możliwości materialnego zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia podstawowych potrzeb. Bezrobocie rodziców nie stwarza poczucia bezpieczeństwa u dzieci i negatywnie wpływa na ich dalszą edukację. Często prowadzi do rozpadu rodziny i może być zagrożeniem przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowych a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego. Problem bezrobocia zwłaszcza długotrwałego wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływania.

Bezrobocie pociąga za sobą szereg innych patologii społecznych, związku z tym wskaźnik ten jest niezwykle istotny podczas wyznaczania obszarów zdegradowanych na terenie gminy.

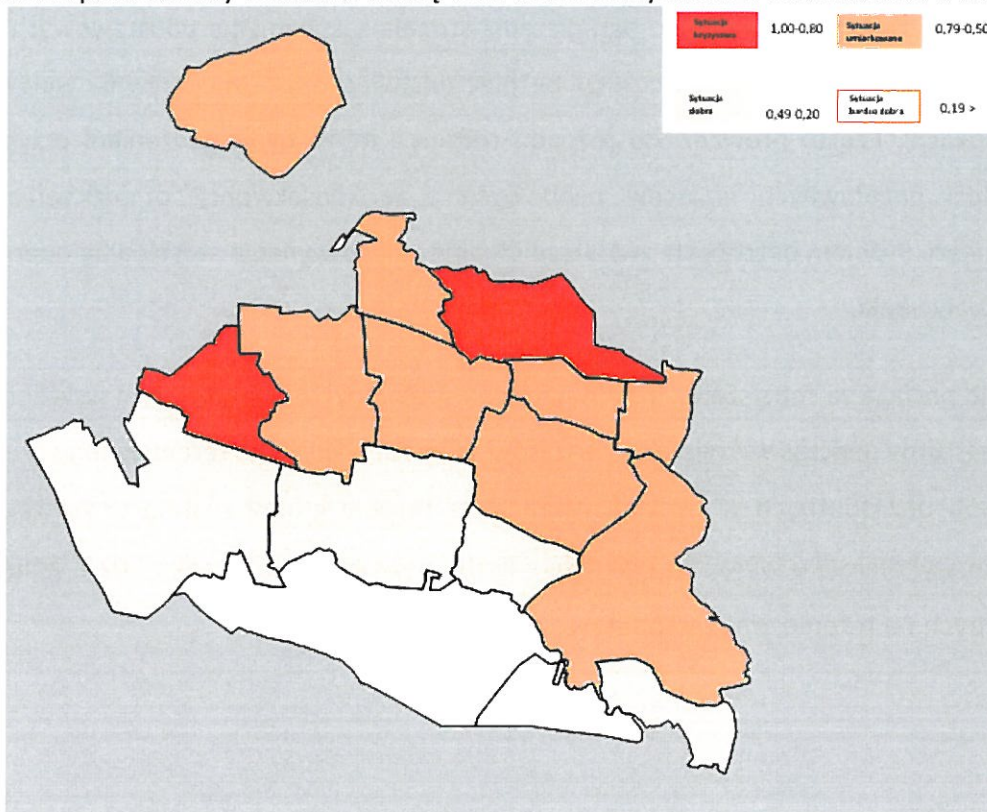
Liczba osób bezrobotnych w ostatnich latach na terenie gminy została przedstawiona na poniższym wykresie. Po wyraźnym wzroście liczby bezrobotnych w roku 2012, gminy, liczba bezrobotnych na terenie gminy stopniowo spada.

Wykres 7. Liczba bezrobotnych na terenie gminy Fabianki w latach 2010 – 2015.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku.

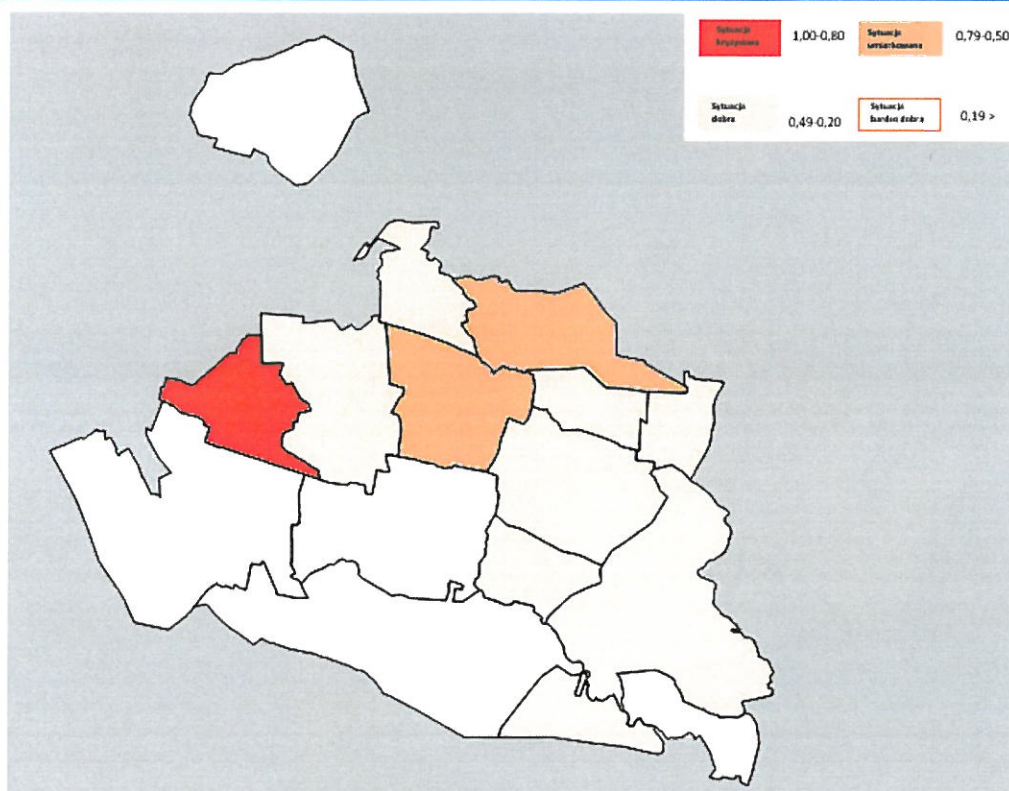
Jako wskaźnik problemowy wskazano liczbę osób bezrobotnych na 100 mieszkańców sołectwa.

Rysunek 13. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców sołectwa.

Źródło: Opracowanie własne.

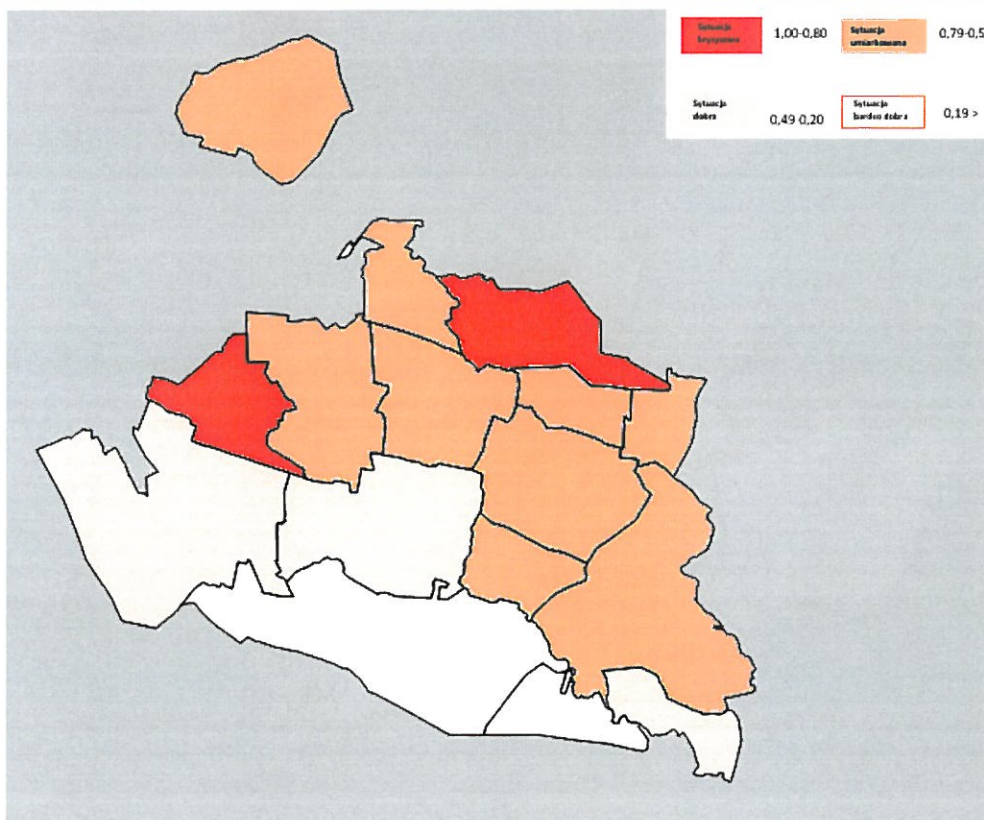
Jako wskaźnik problemowy wskazano także liczbę osób pozostających bez pracy powyżej dwóch lat na 100 mieszkańców sołectwa. Osobom takim najciężej jest się dostosować do stale zmieniającego się rynku pracy.

Rysunek 14. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców sołectwa.

Źródło: Opracowanie własne.

Aby w pełni zobrazować problem bezrobocia na terenie gminy Fabianki zastosowano wskaźnik stopy bezrobocia z podziałem na sołectwa.

Rysunek 15. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – stopa bezrobocia rejestrowanego.
Źródło: Opracowanie własne.

Jak wynika z powyższych analiz problem bezrobocia skoncentrowany jest głównie w północnej i centralnej części gminy.

4.1.5. Dostęp do kultury, sportu, edukacji i opieki lekarskiej

Wysoki poziom dostępności kultury, edukacji i ośrodków pierwszej pomocy jest jednym z podstawowych wyznaczników rozwoju jednostek samorządu terytorialnego, skierowanego na obywateli.

Zarządzaniem systemem edukacji publicznej w gminie zajmuje się Gminny Zespół Oświaty w Fabiankach.

Do placówek oświatowych na terenie gminy zalicza się:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jerzego Pietrkiewicza w Fabiankach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kazimierza III Wielkiego w Szpetalu Górnym,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Cypriance,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Świątkowiznie,

-
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół Publicznych w Nasiegniewie,
 - Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Nasiegniewie,
 - Publiczne Gimnazjum im. ks. Jana Twardowskiego w Fabiankach.

Stan bazy lokalowej szkół publicznych w gminie można określić jako dobry. W ostatnich latach rozbudowana została szkoła podstawowa w Cyprianie, uzyskując nowe sale lekcyjne oraz pełnowymiarową salę gimnastyczną wraz z zapleczem sportowym. Przy szkole powstały też nowoczesne boiska wielofunkcyjne. Zespół szkół w Nasiegniewie przeszedł termomodernizację, z którą wiązała się zmiana sposobu ogrzewania z węglowego na gazowe. Przy szkole podstawowej w Szpetalu Górnym w 2017 r. oddano do użytkowania nowoczesną salę gimnastyczną oraz dodatkowe pomieszczenia dydaktyczne.

Na obszarze gminy funkcjonują trzy prywatne przedszkola:

- Przedszkole Prywatne „Tęczowy Zakątek” Agnieszka Dolińska w Fabiankach,
- Przedszkole Niepubliczne „Mały Miś” w Szpetalu Górnym,
- Przedszkole o profilu katolickim „Aniołek” w Szpetalu Górnym.

W gminie Fabianki funkcjonuje jedna instytucja kultury w rozumieniu ustawowym – Gminna Biblioteka Publiczna w Fabiankach. Z biblioteki korzysta ponad 600 czytelników, którzy w 2015 r. wypożyczyli ponad 8000 książek. Czytelnicy mają do dyspozycji księgozbiór prawie 17000 woluminów oraz czasopisma i materiały audiowizualne. W bibliotece można również korzystać bezpłatnie ze stanowisk komputerowych połączonych w Internetem. Biblioteka włącza się w projekty i akcje promujące czytelnictwo i edukację. Dużym zainteresowaniem cieszą się spotkania z pisarzami.

Świetlice wiejskie zlokalizowane są na terenie następujących sołectw:

- Bogucin
- Fabianki
- Chełmica-Cukrownia,
- Chełmica Mała
- Skórzno
- Nasiegniewo (2 świetlice),
- Lisek,
- Szpetal Górny.

Do obiektów sportowych na terenie gminy zalicza się:

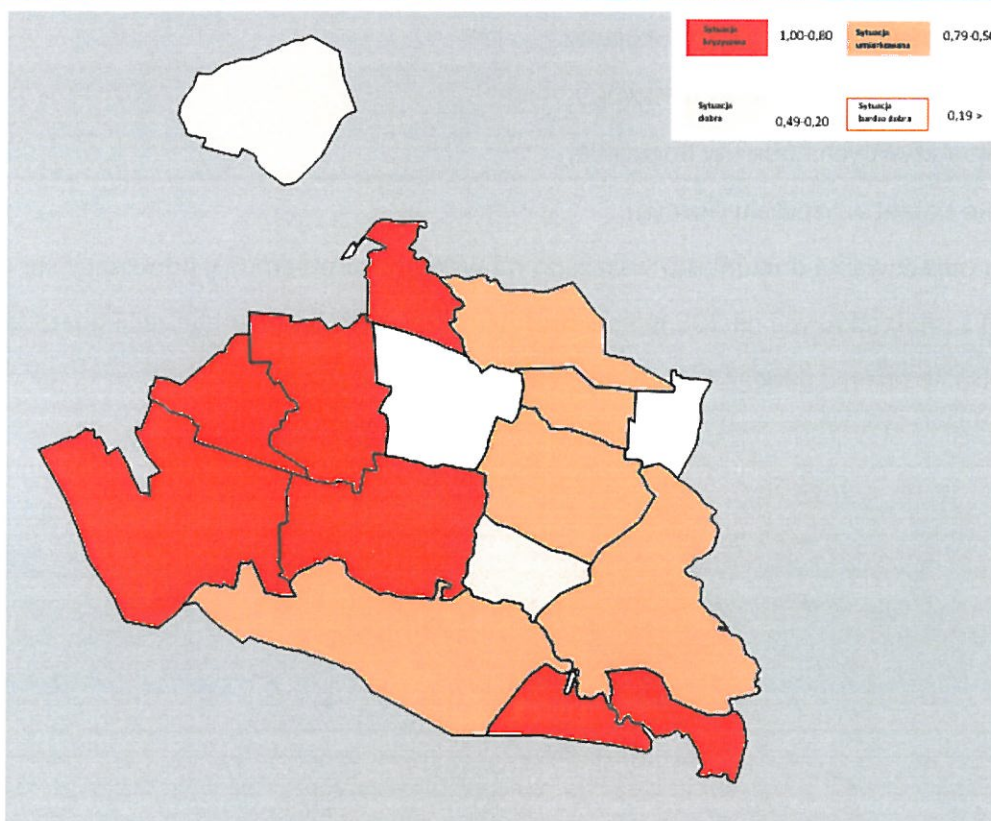
- Stadion sportowy piłkarsko-lekkoatletyczny z placem zabaw, siłownią zewnętrzną i trasą zdrowia PZU w Chełmicy Dużej,
- miejsce wykorzystywane do kąpielii z pomostem i zapleczem socjalnym nad Jeziorem Chełmica,
- kompleks boisk wielofunkcyjnych „Orlik 2012” w Szpetalu Górnym,
- boiska wielofunkcyjne i siłownia zewnętrzna w parku wiejskim w Szpetalu Górnym.

W gminie Fabianki działają dwie niepubliczne przychodnie ochrony zdrowia:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medyk”,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Puls” Krzysztof Kruszczy.

Mieszkańcy gminy Fabianki z leczenia u lekarzy specjalistów korzystają w przychodniach specjalistycznych na terenie Włocławka. Najbliższy dostęp do leczenia wymagającego hospitalizacji zapewniają Wojewódzki Szpital Specjalistyczny we Włocławku, Szpital rehabilitacyjny „Barska” we Włocławku oraz Szpital Lipno Sp. z o.o.

Jako wskaźnik problemowy wskazano dostęp do placówek oświatowych, kulturowych, sportowych i medycznych na 100 mieszkańców sołectwa (im mniejszy dostęp do ww. placówek, tym sytuacja na terenie danego sołectwa jest bardziej niekorzystna).

Rysunek 16. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – dostęp do placówek oświatowych, , kulturowych, sportowych i medycznych na 100 mieszkańców sołectwa.

Źródło: Opracowanie własne.

4.1.6. Aktywność społeczna mieszkańców

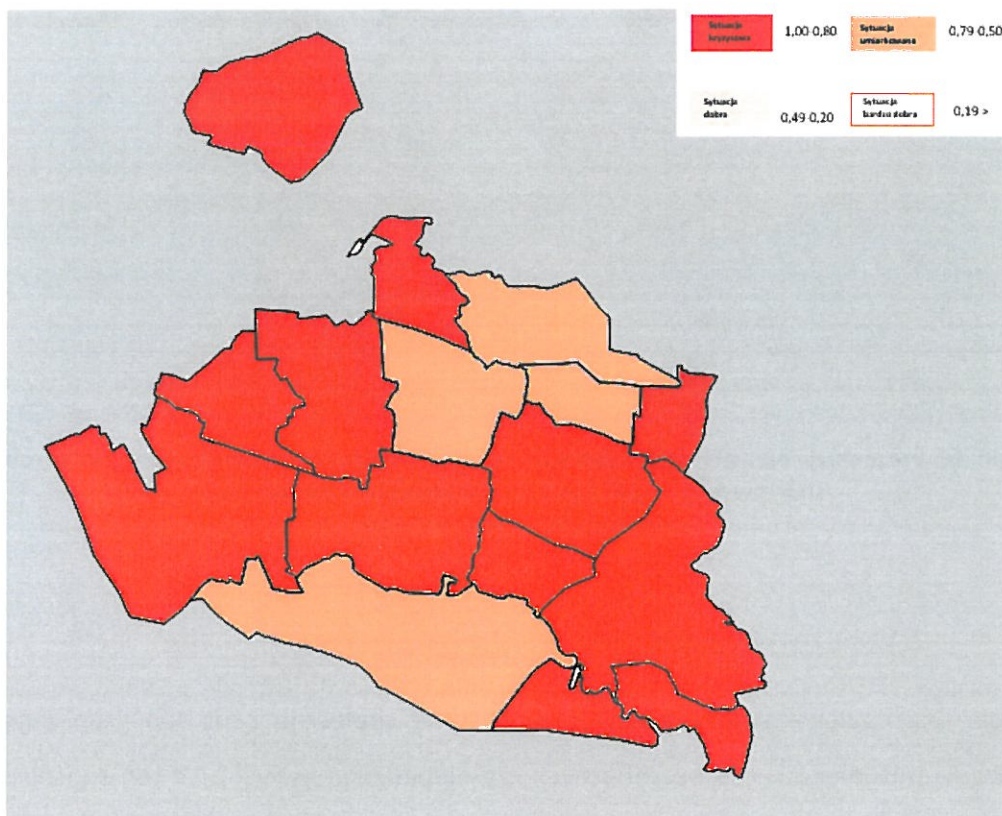
Organizacje pozarządowe sprzyjają włączeniu w życie społeczne osób lub grup zagrożonych marginalizacją (np. długotrwale bezrobotnych czy niepełnosprawnych). W ten sposób sprzyjają rozwojowi ich zaufania do instytucji demokratycznych i ucą współpracy. Organizacje podejmują również działania, które zmierzają do podnoszenia standardu życia grup o niskim statusie ekonomicznym lub społecznym. Dzięki temu ludzie mało zarabiający mają dostęp do dóbr i usług, które inaczej byłyby poza ich zasięgiem.

Do organizacji pozarządowych na terenie gminy Fabianki można zaliczyć:

- Stowarzyszenie Rodzin Niepełnosprawnych i Patologicznych w Fabiankach z/s w Chełmicy Dużej,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych "Prawy Brzeg", Szpetal Górny,
- Stowarzyszenie „Otwarte serca”, Szpetal Górny,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Fabiankach,

- Koło Gospodyń Wiejskich w Skórznie,
- Koło Kobiet w Chełmicy-Cukrowni,
- Koło Aktywnych Kobiet w Bogucinie,
- Koło Kobiet w Szpetalu Górnym.

W ramach opracowania dokumentu wskazano na wskaźnik problemowy odnoszący się do liczby organizacji samorządowych na 100 mieszkańców (im mniejsza liczba organizacji pozarządowych, tym sytuacja na terenie danego sołectwa jest bardziej niekorzystna).

Rysunek 17. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców sołectwa.

Źródło: Opracowanie własne.

Na terenie gminy Fabianki odbywają się tylko dwie imprezy cykliczne:

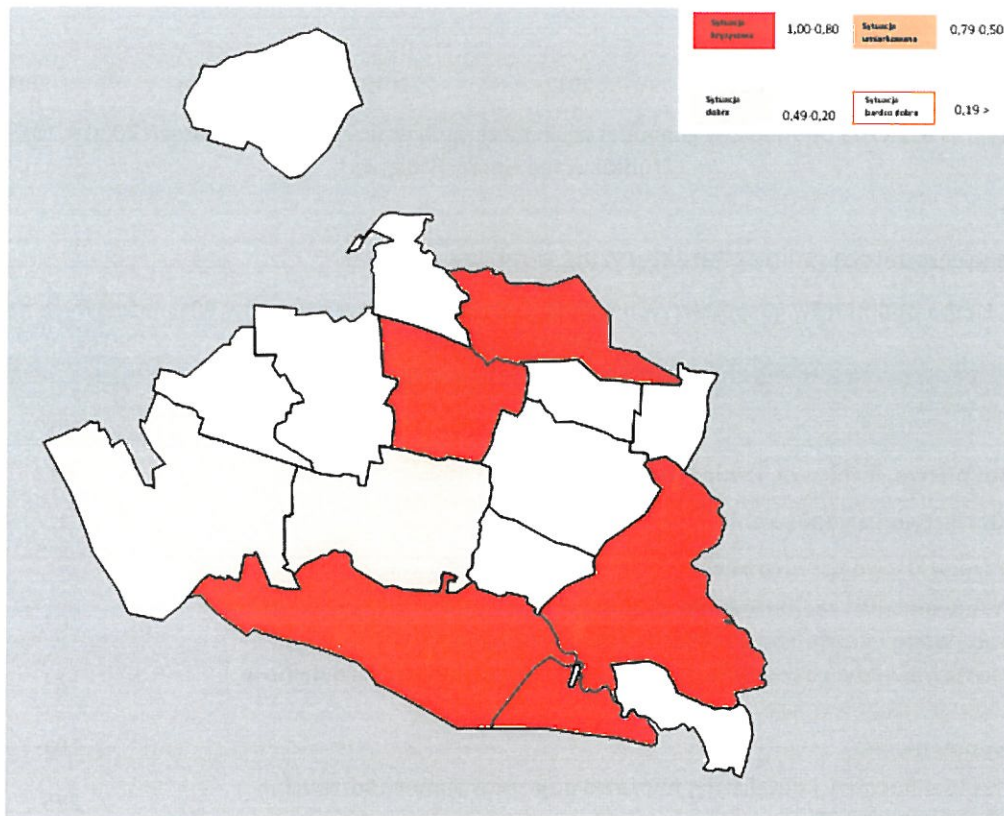
- Piknik gminny na powitanie lata, czerwiec, lokalizacja: Chełmica Duża - stadion
- Dożynki gminne, sierpień-wrzesień, lokalizacja: Chełmica Duża-stadion,

w związku z tym wskaźnik ten nie będzie brany pod uwagę podczas wyznaczania obszarów zdegradowanych.

4.1.7. Frekwencja wyborcza

Im mniejsza frekwencja tym słabsza demokracja, a tym samym mniejszy udział w życiu publicznym. Frekwencja w wyborach samorządowych, które miały miejsce w Polsce w 2014 roku na terenie gminy Fabianki wynosiła 49,28 % i była niższa w porównaniu do frekwencji na terenie powiatu (56,55%), ale wyższa od frekwencji na terenie województwa (44,75%) i kraju (47,21%).

Jako wskaźnik problemowy wskazano % frekwencji na terenie sołectw gminy Fabianki (im niższa frekwencja, tym obszar przejawia bardziej negatywne tendencje).

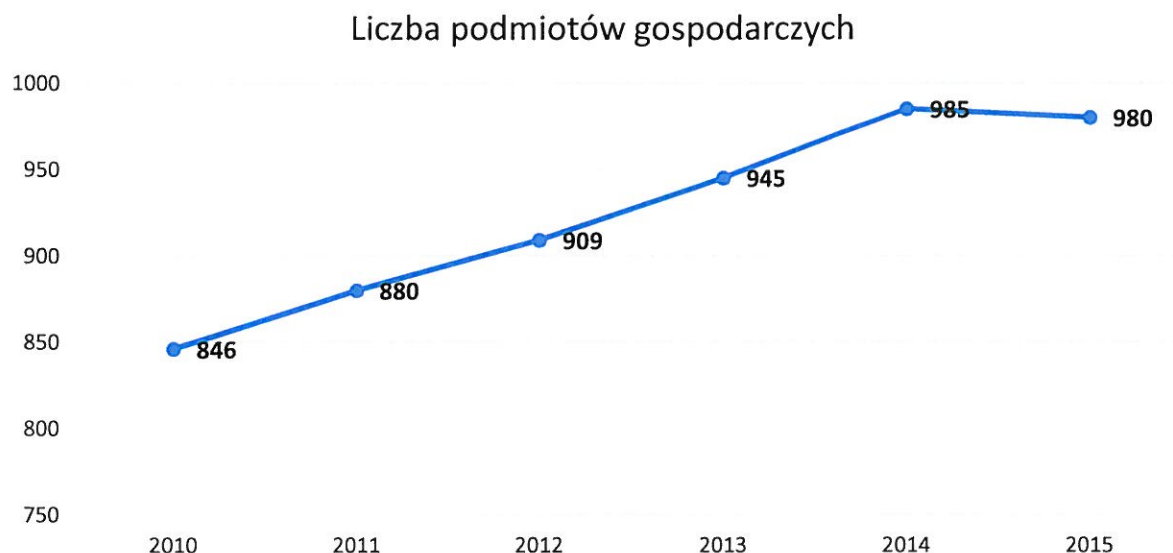

Rysunek 18. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – frekwencja wyborcza z podziałem na sołectwa.

Źródło: Opracowanie własne.

4.2. Strefa gospodarcza

Analiza struktury podmiotowej gospodarki gminy wyraźnie wskazuje na przewagę sektora prywatnego (podmioty gospodarcze w rękach prywatnych stanowią 95 % wszystkich podmiotów).

Wykres 8. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Fabianki w latach 2010 – 2015.

Źródło: Urząd Gminy Fabianki.

Specyfikę gospodarczą gminy charakteryzuje poniższa tabela.

Tabela 5. Liczba podmiotów gospodarczych wg sekcji działów PKD raz sektorów własnościowych na terenie gminy Fabianki.

Podmioty wg PKD 2007 i rodzajów działalności	
OGÓŁEM	980
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	32
B. Górnictwo i wydobywanie	1
C. Przetwórstwo przemysłowe	80
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	6
E. Dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	6
F. Budownictwo	161
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	285
H. Transport i gospodarka magazynowa	73
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	24
J. Informacja i komunikacja	16
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	34
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	13
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	64
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	18
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9
P. Edukacja	32
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	49
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	23

**S. Pozostała działalność usługowa w tym sekcja
T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa
domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby**

54

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS.

Największy procent podmiotów gospodarczych na terenie gminy należy do sekcji G – 28,1 %.

Wiodącą dziedziną gospodarki gminy jest rolnictwo, a funkcjami towarzyszącymi rozwojowi są: budownictwo mieszkaniowe, przemysł rolno-spożywczy, handel i usługi. Gmina Fabianki należy do dobrzyńskiego rejonu produkcji rolniczej o kierunku zbożowo-przemysłowym z dużym udziałem ogrodnictwa podmiejskiego dla miasta Włocławka i nie tylko. Stanowi dobre zaplecze dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego poprzez uprawę na szeroką skalę warzyw i owoców.

W gminie Fabianki, obok rolnictwa, rozwijają się inne dziedziny działalności gospodarczej. Dotyczy to zwłaszcza sołectw położonych najbliżej Włocławka. Są to nierzadko firmy zakładane lub przenoszone z miasta przez nowych mieszkańców gminy.

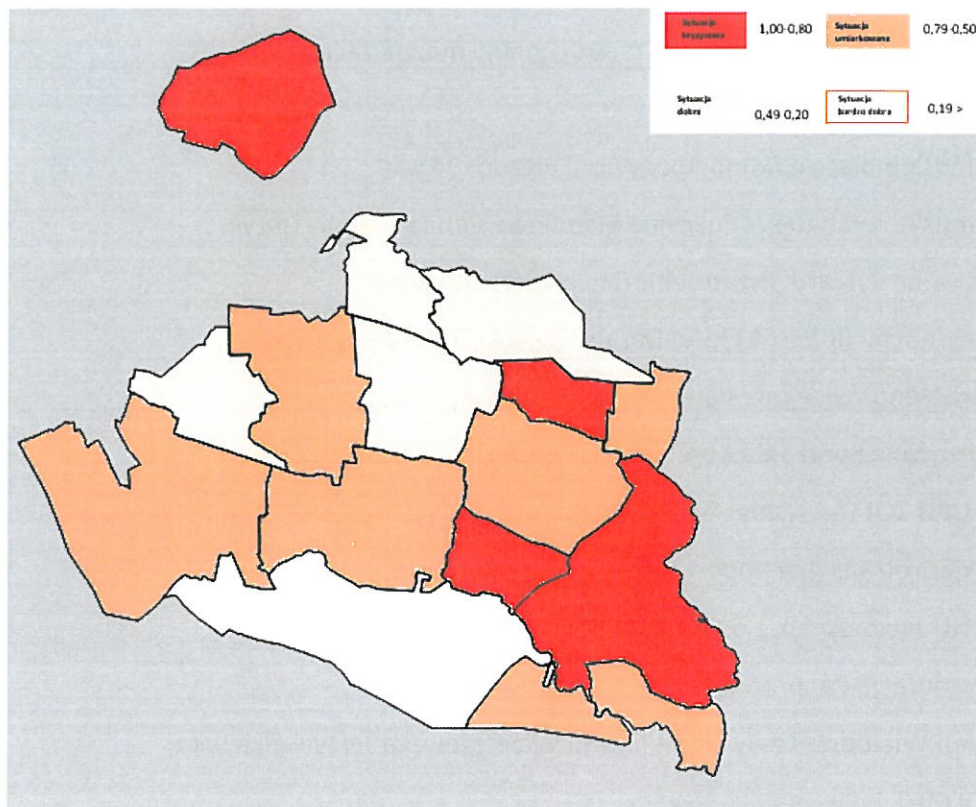
Do największych przedsiębiorstw na terenie gminy można zaliczyć:

- TIRTRANS Sp. z o. o.,
- Przedsiębiorstwo Rolno-Spożywcze Piecuch Józef,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe Panda Joanna Spiżyk,
- Krzywiec Ryszard. Przedsiębiorstwo wielobranżowe,
- Drewnostal Robert Miłdecki Dariusz Kalecki, Tolin Jerzy Topolski,
- „Gm Wind” Grzegorz Paszyński Izabela Paszyńska,
- Hurtownia Spotkania Komorowski Maciej,
- PPUPH ZOLTAR Usługi Komunalne,
- PW Eurotrans Aka Import Export Marek Szychulski,
- PPHU Jaworski Sp. z o. o.,
- Restauracja Panorama,
- Sklep Wielobranżowy S C. Wioletta Wrześniewska Jerzy Gałkiewicz,
- ROLMAT Jadwiga Błaszkiwicz,
- Piecobudowa Sp. z o. o. Przedsiębiorstwo budowy pieców przemysłowych,
- WB SYSTEM S.C. PRZEDSIĘBIORSTWO INWESTYCYJNO-BUDOWLANE,
- Andar. Hurtownia wielobranżowa. Kliński D.S.,
- "Stalbet" Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Tadeusz Wnukiewicz,
- Pałucki-TEXTIL, Skórzno 10B,
- Ośrodek Sportów Konnych Wojciech i Tomasz Laskowscy,

- PPHU HYDRO-SYSTEM Tomasz Paradowski,
- Zakład Przetwórstwa Owoców i Warzyw MARKO Marek Komorowski,
- Hurtownia Narzędzi Metalowiec Stanisław Smoliński,
- Wydawnictwo KUJAWY Stanisław Białowąg,
- Trans-Bus Jerzy Dmowski,
- "Combico" Import-Export Skład Handlowy Eugeniusz Komorowski.

Podstawowym miernikiem rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości mieszkańców danego obszaru jest wskaźnik obrazujący liczbę podmiotów gospodarczych przypadających na każde 100 mieszkańców danego sołectwa.

Najwyższym nasyceniem podmiotów gospodarczych cechuje się centrum gminy – sołectwo Szpetal Górny.

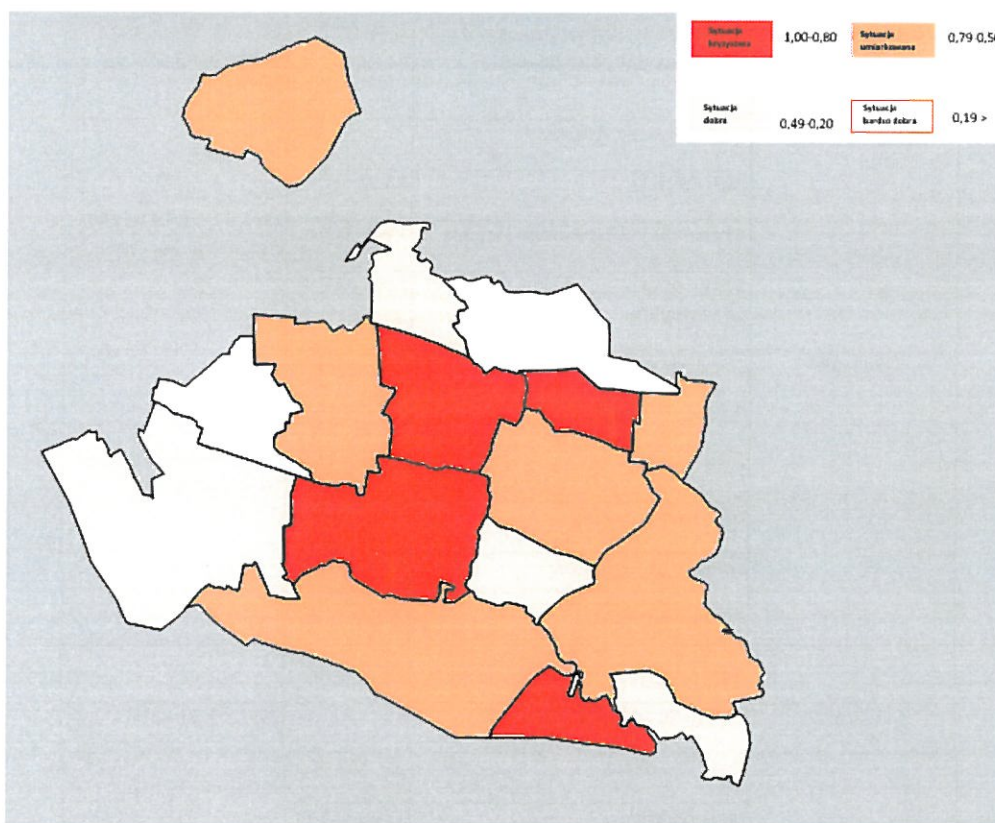

Rysunek 19. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców sołectwa.

Źródło: Opracowanie własne.

W ramach analizy sfery gospodarczej przeanalizowano liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Fabianki w roku 2015. łącznie w roku 2015 zarejestrowanych zostało 81 podmiotów gospodarczych.

Największa liczba nowo zarejestrowanych pomiotów gospodarczych w roku 2015 w przeliczeniu na 100 mieszkańców sołectwa miała miejsce na terenie sołectw Stary Witoszyn i Chełmica Duża.

Rysunek 20. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców sołectwa.

Źródło: Opracowanie własne.

4.3. Aspekty funkcjonalno-przestrzenne

4.3.1. Zabytki

Na terenie gminy Fabianki zinwentaryzowano 25 zabytków. Poniżej przedstawiono wykaz najważniejszych zabytków znajdujących się na terenie sołectw w gminie Fabianki.

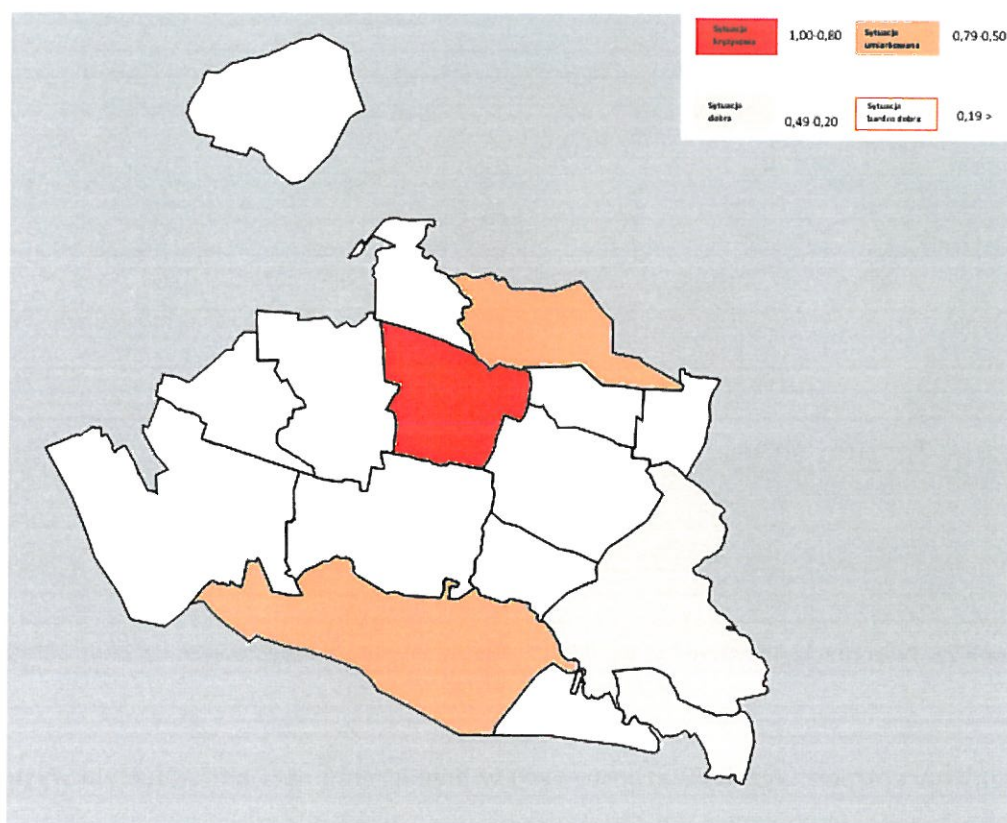
Tabela 6. Zabytki na terenie gminy Fabianki.

Miejscowość	Obiekt	Czas powstania	Rejestr zabytków
Chelmica Duża	kościół parafialny rzymskokatolicki murowany p.w. św. Jakuba	1906-1917	1994. 03. 25 – A/480 (dawny nr rej. zab. – 339/A)
Chelmica Duża	zespół dworsko-parkowy:		1998. 12. 14 – A/1195/1-3 (dawny nr rej. zab. – 281/A)
	park dworski	XVIII w.	
	dawna oficyna murowana i stajnia	1 poł. XIX w.	
	dawna oficyna murowana i powozownia	1 poł. XIX w.	
Fabianki	zespół dworsko-parkowy :		1997. 04. 24 – A/726/1-6 (dawny nr rej. zab. – 404/A)
	dwór murowany	pocz. XX w.	
	park dworski	XIX w.	
	oficyna murowana	4 ćw. XIX w.	
	rządcówka murowana	4 ćw. XIX w.	
	obora murowana	XIX w. k.	
	spichlerz murowany	ok. 1900	
Nasiegniewo	zespół dworsko-parkowy:		1991. 03. 21 - 276/A
	dwór drewniany	poł. XIX w.	
	park dworski	1 poł. XIX w.	
Szpetal Górny	zespół kościoła parafialnego:		1994. 03. 25 – A/481/1-3 (dawny nr rej. zab. – 338/A)
	kościół parafialny rzymskokatolicki murowany pw. św. Józefa	1808-1809	
	kostnica murowana	1808-1809	
	brama z ogrodzeniem murowana	4 ćw. XIX w.	
Szpetal Górny	zespół dworsko-parkowy:		1991. 04. 16 -280/A
	łamus murowany – oficyna	XVI/XVII w.	
	park dworski	2 poł. XIX w.	
	budynek inwentarski – obora, chlew murowany, obecnie magazyn	1885	
	stajnia z wozownią murowany, obecnie dom 186	1888	
Zarzeczewo Stare	dwór murowany	ok. 1890	1983. 04. 21 - 95/A

Źródło: Urząd Gminy Fabianki.

Pomimo podejmowanych w ostatnich latach działań na rzecz przywrócenia blasku gminnym zabytkom (dwa etapy rewitalizacji parku dworskiego w Szpetalu Górnym, remont konstrukcji więźby dachowej wraz z wymianą pokrycia dachowego kościoła parafialnego p.w. św. Jakuba Apostoła w Chełmicy Dużej), większość obiektów zabytkowych wymaga przeprowadzenia prac konserwatorskich lub restauratorskich. Potencjał rewitalizacyjny ma zwłaszcza zespół dworsko-parkowy w Chełmicy Dużej, który – przy zachowaniu walorów zabytkowych – może zostać przystosowany do nowych funkcji społecznych.

Na potrzeby niniejszego opracowania przyjęty wskaźnik, który jako obszary bardziej problemowe wykazuje te, na których występuje wyższy stopień zagęszczenia zabytkami na km² sołectwa. Wiąże się to między innymi z wydatkowaniem większych środków finansowych na prace, które muszą być prowadzone pod nadzorem konserwatorskim na terenie obiektów.

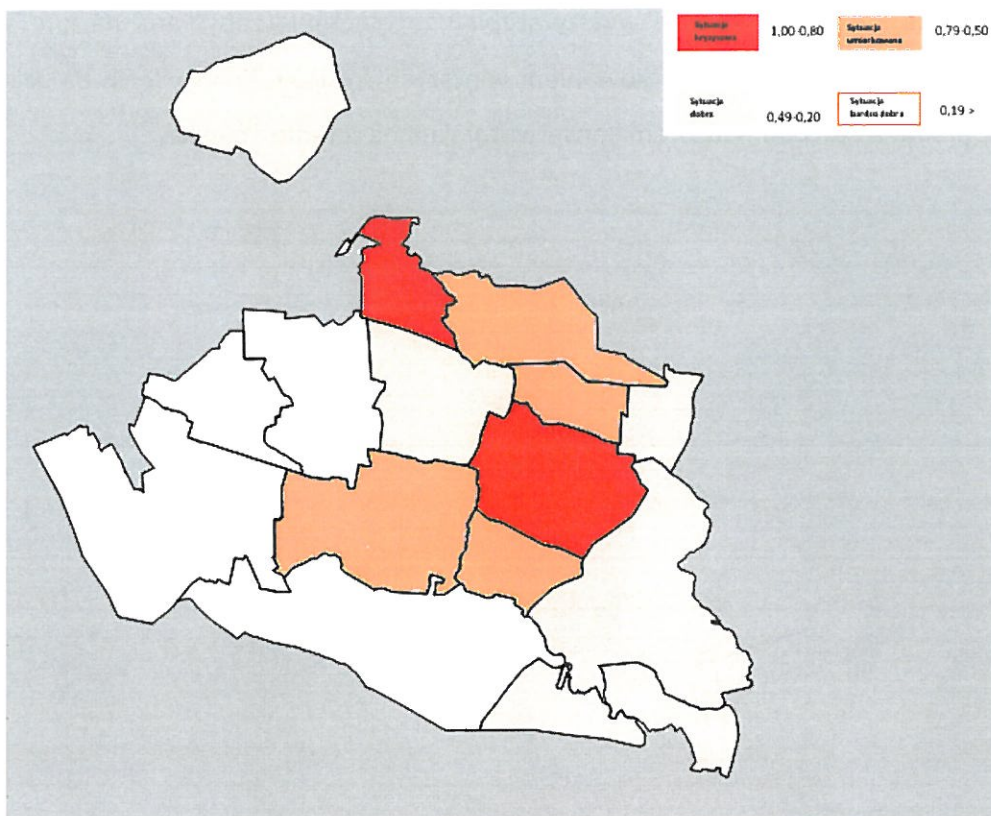
Rysunek 21. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – liczba zabytków na km² sołectwa.

Źródło: Opracowanie własne.

4.4. Strefa techniczna

Wśród grupy zjawisk negatywnych wyodrębniono również sferę techniczną rozumianą przede wszystkim jako degradację stanu technicznego obiektów budowlanych.

Stopień degradacji budynków mieszkalnych analizowano za pomocą liczby budynków, które zawierają wyroby azbestowe na 1 km². Obecność azbestu na budynkach wpływa na ich nieatrakcyjność oraz negatywnie oddziałuje na środowisko.

Rysunek 22. Prezentacja przestrzenna wskaźnika – liczba wyrobów azbestowych na 1 km² sołectwa.
Źródło: Opracowanie własne.

Największa koncentracja wyrobów azbestowych w przeliczeniu na 1 km² sołectwa występuje na terenie sołectwa Chełmica Mała i Cyprianka.

4.5. Strefa środowiskowa

Ze względu na brak miarodajnych danych nt. przekroczenia standardów jakości środowiska, w analizie nie uwzględniono danych dotyczących negatywnych zjawisk środowiskowych.

5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

5.1. Strefa społeczna

Diagnoza zjawisk społecznych jest pierwszym etapem prowadzącym do wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie gminy Fabianki. Wyznaczono 11 wskaźników, które poddano analizie w wymiarze terytorialnym w oparciu o dane ilościowe aktualne na rok 2015. Poniżej zaprezentowana tabela wskazuje zakres wartości wskaźników dla poszczególnych wartości oraz wyznaczony wskaźnik sumaryczny dla każdego sołectwa.

Tabela 7. Wskaźnik sumaryczny wyznaczony dla strefy społecznej.

Strefa społeczna											
Sołectwo	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym	Przyrost naturalny na 100 mieszkańców w sołectwie	Liczba przydzielonych świadczeń społecznych na 100 mieszkańców	Liczba przydzielonych świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 100 mieszkańców	Liczba popełnionych przestępstw na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Długotrwałe bezrobotni (powyżej 24 miesięcy) na 100 mieszkańców	Stopa bezrobocia rejestrowanego z podziałem na sołectwa	Dostęp do placówek sportowych, oświatowych, kulturalnych i ochrony zdrowia na 100 mieszkańców w sołectwie	Liczba organizacji społecznych na 100 mieszkańców	Wskaźnik syntetyczny
Bogucin	0,30	0,82	0,04	0,24	0,04	0,22	0,03	0,21	0,87	0,80	3,77
Chelmica-Cukrownia	0,10	0,78	0,23	0,43	0,53	0,70	0,28	0,60	0,78	0,65	5,08
Chelmica Duża	0,80	0,86	0,90	1,00	0,94	0,92	0,53	0,86	0,50	0,61	8,92
Chelmica Mała	0,43	0,90	0,70	0,38	0,22	0,60	0,27	0,54	0,55	1,00	5,61
Cyprianka	0,07	0,75	0,63	0,50	0,04	0,68	0,23	0,56	0,82	1,00	5,38
Fabianki	0,81	0,97	0,56	0,70	1,00	0,79	0,56	0,77	0,00	0,74	7,90
Krępiny	0,10	0,03	0,13	0,22	0,16	0,24	0,11	0,21	1,00	1,00	3,21
Kulin	0,60	0,46	0,00	0,08	0,11	0,00	0,22	0,12	1,00	1,00	4,56
Lisek	0,25	0,00	0,82	0,53	0,31	0,67	0,14	0,51	0,37	1,00	4,71
Nasiegniewo	1,00	0,93	0,25	0,77	0,36	0,50	0,45	0,56	0,52	1,00	7,31
Nowy Witoszyn	0,00	0,72	0,14	0,22	0,16	0,20	0,00	0,22	1,00	1,00	3,91
Skórzno	0,56	0,58	0,43	0,41	0,18	0,49	0,41	0,57	0,35	0,00	4,12

Stary Witoszyn	0,83	0,10	1,00	0,42	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,06	7,96
Szpetał Górny	0,07	0,81	0,10	0,00	0,11	0,00	0,62	0,71	1,00	1,00	3,55
Świątkowizna	0,40	1,00	0,37	1,00	0,34	0,50	0,02	1,00	0,17	0,17	5,37
Wilczyniec Fabiański	0,31	0,70	0,59	0,40	0,40	0,62	1,00	1,00	0,09	0,09	6,22

Źródło: Opracowanie własne.

Sytuacja krytyczna

Sytuacja umiarkowana

Sytuacja dobra

Sytuacja bardzo dobra

5.2. Strefa gospodarcza

Diagnoza zjawisk gospodarczych była drugim etapem prowadzącym do wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie gminy Fabianki. Wyznaczono 2 wskaźniki, które poddano analizie w wymiarze terytorialnym w oparciu o dane ilościowe aktualne na rok 2015. Poniżej zaprezentowana tabela wskazuje zakres wartości wskaźników częściowych dla poszczególnych wartości oraz wyznaczony wskaźnik sumaryczny dla każdego sołectwa.

W diagnozie gospodarczej wyznaczone zostały następujące wskaźniki:

- Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców sołectwa,
- Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców sołectwa.

Tabela 8. Wskaźnik sumaryczny wyznaczony dla strefy gospodarczej.

Strefa gospodarcza			
Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców sołectwa	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców sołectwa	Wskaźnik sumaryczny (WS)
Bogucin	0,58	0,97	1,55
Chełmica-Cukrownia	0,84	1,00	1,84
Chełmica Duża	0,77	0,16	0,93
Chełmica Mała	0,78	0,79	1,57
Cyprianka	0,60	0,45	1,05
Fabianki	0,64	0,90	1,54
Krępiny	0,59	0,22	0,81
Kulin	0,66	0,85	1,51
Lisek	0,84	0,62	1,46
Nasiegniewo	0,81	0,76	1,57
Nowy Witoszyn	0,78	0,47	1,25
Skórzno	1,00	0,31	1,31
Stary Witoszyn	0,00	0,00	0,00
Szpetal Górny	0,26	0,53	0,79
Świątkowizna	0,76	0,75	1,51
Wilczyniec Fabiański	0,74	0,62	1,36

Źródło: Opracowanie własne.

Sytuacja kryzysowa

Sytuacja umiarkowana

Sytuacja dobra

Sytuacja bardzo dobra

5.3. Strefa techniczna, przestrzenno – funkcjonalna i środowiskowa

Diagnoza zjawisk technicznych, przestrzenno – funkcjonalnych i środowiskowych była trzecim etapem prowadzącym do wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie gminy Fabianki. Wyznaczono 3 wskaźniki, które poddano analizie w wymiarze terytorialnym w oparciu o dane ilościowe aktualne na rok 2015. Poniżej zaprezentowana tabela wskazuje zakres wartości wskaźników częściowych dla poszczególnych wartości oraz wyznaczony wskaźnik sumaryczny dla każdego sołectwa.

W diagnozie technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej i środowiskowej wyznaczone zostały następujące wskaźniki:

- Liczba zabytków na km² sołectwa,
- Powierzchnia wyrobów azbestowych na km² sołectwa,
- Liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989 w stosunku do wszystkich budynków mieszkalnych na terenie sołectwa .

Ze względu na brak miarodajnych danych nt. przekroczenia standardów jakości środowiska, w analizie nie uwzględniono danych dotyczących negatywnych zjawisk środowiskowych.

Tabela 9. Wskaźnik sumaryczny wyznaczony dla strefy technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej i środowiskowej.

Strefa techniczna, przestrzenno – funkcjonalna i środowiskowa				
Sołectwo	Liczba zabytków na km ² sołectwa	Liczba gospodarstw pokrytych azbestem na km ² sołectwa	Udział budynków przed rokiem wybudowanych przed 89 rokiem stosunku do wszystkich budynków	Wskaźnik sumaryczny (WS)
Bogucin	0,00	0,70	0,20	0,90
Chełmca-Cukrownia	0,00	0,71	0,35	1,06
Chełmca Duża	0,56	0,74	0,90	2,20
Chełmca Mała	0,00	0,86	0,43	1,29
Cyprianka	0,00	1,00	0,07	1,07
Fabianki	1,00	0,29	1,00	2,29
Krępiny	0,31	0,34	0,05	0,70
Kulin	0,00	0,39	0,10	0,49
Lisek	0,00	0,39	0,15	0,54
Nasiegniewo	0,22	0,33	0,88	1,43
Nowy Witoszyn	0,00	0,05	0,00	0,05
Skórzno	0,00	0,75	0,05	0,80
Stary Witoszyn	0,00	0,09	0,68	0,77

Szpetal Górny	0,57	0,00	0,39	0,96
Świątkowizna	0,00	0,37	0,05	0,42
Wilczyniec Fabiański	0,00	0,18	0,30	0,48

Źródło: Opracowanie własne.

Sytuacja kryzysowa

Sytuacja umiarkowana

Sytuacja dobra

Sytuacja bardzo dobra

5.3. Zasięg obszarów zdegradowanych

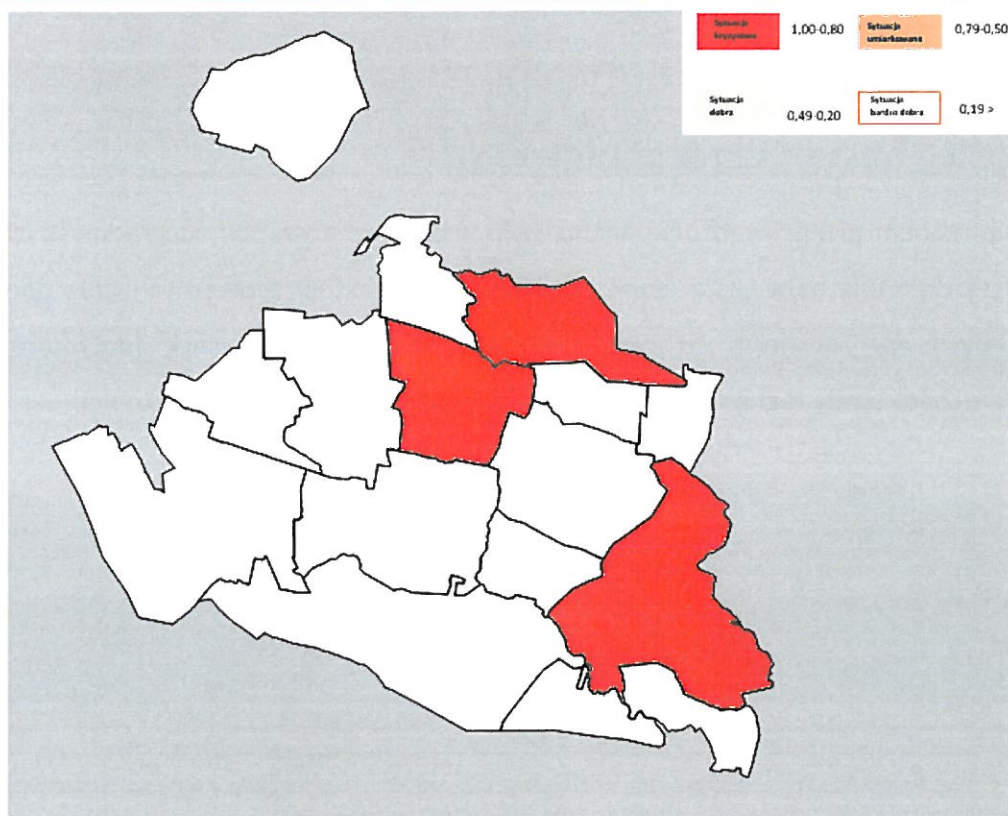
Kluczowym etapem przeprowadzonej analizy było wskazanie obszarów zdegradowanych, które po pierwsze wykazują największą liczbę negatywnych aspektów społecznych oraz dodatkowo w pozostałych analizowanych strefach wykazują także kumulację cech (dotyczącej strefy gospodarczej bądź strefy technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej i środowiskowej).

Tabela 10. Wskaźniki degradacji dla sołectw na terenie gminy Fabianki.

Sołectwo	WSKAŹNIK SUMARYCZNY dla strefy społecznej	WSKAŹNIK SUMARYCZNY dla strefy gospodarczej	WSKAŹNIK SUMARYCZNY dla strefy technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej i środowiskowej	Wskaźnik degradacji
Bogucin	3,77	1,55	0,90	6,22
Chełmica-Cukrownia	5,08	1,84	1,06	7,98
Chełmica Duża	8,92	0,93	2,20	12,05
Chełmica Mała	5,61	1,57	1,29	8,47
Cyprianka	5,38	1,05	1,07	7,50
Fabianki	7,90	1,54	2,29	11,73
Krępiny	3,21	0,81	0,70	4,72
Kulin	4,56	1,51	0,49	6,56
Lisek	4,71	1,46	0,54	6,71
Nasiegniewo	7,31	1,57	1,43	10,31
Nowy Witoszyn	3,91	1,25	0,05	5,21
Skórzno	4,12	1,31	0,80	6,23
Stary Witoszyn	7,96	0,00	0,77	8,73
Szpetal Górny	3,55	0,79	0,96	5,30
Świątkowizna	5,37	1,51	0,42	7,30
Wilczeniec Fabiański	6,22	1,36	0,48	8,06

Źródło: Opracowanie własne.

Przeprowadzona diagnoza pozwoliła na wskazanie obszaru zdegradowanego, który obejmuje teren sołectwa Chełmica Duża, Nasiegniewo oraz Fabianki.

Rysunek 23. Obszary zdegradowane wyznaczone na podstawie uzyskanego wskaźnika degradacji.
Źródło: Opracowanie własne.

5.5. Uzasadnienie wyboru obszarów zdegradowanych

Poniżej przedstawiono uzasadnienie wyboru sołectw Chełmica Duża, Nasiegniewo oraz Fabianki jako obszary zdegradowane na terenie gminy Fabianki.

Chełmica Duża

- Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym przypadająca na liczbę mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie sołectwa (problem starzejącego się społeczeństwa).
- Niski współczynnik przyrostu naturalnego w porównaniu do innych sołectw gminy.
- Największa liczba świadczeń przyznanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
- Największa liczba świadczeń przyznanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ze względu na niepełnosprawność.
- Jedna z najwyższych wartości dotyczących stopy bezrobocia.
- Niska frekwencja wyborcza.

-
- Wysoki udział budynków wybudowanych przed rokiem 1989 w stosunku do wszystkich budynków na terenie sołectwa.

Fabianki

- Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym przypadająca na liczbę mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie sołectwa (problem starzejącego się społeczeństwa).
- Niski współczynnik przyrostu naturalnego w porównaniu do innych sołectw gminy.
- Najwyższa liczba popełnionych przestępstw (niski poziom bezpieczeństwa mieszkańców sołectwa).
- Niska frekwencja wyborcza.
- Największa liczba zabytków na terenie sołectwa.
- Wysoki udział budynków wybudowanych przed rokiem 1989 w stosunku do wszystkich budynków na terenie sołectwa.

Nasiegniewo

- Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym przypadająca na liczbę mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie sołectwa (problem starzejącego się społeczeństwa).
- Niski współczynnik przyrostu naturalnego w porównaniu do innych sołectw gminy.
- Brak możliwości integracji społeczności sołectwa poprzez brak organizacji imprez kulturalnych na terenie sołectwa oraz niewielkiej liczbie organizacji społecznych działających w granicach sołectwa.
- Niska frekwencja wyborcza.
- Niski wskaźnik przedsiębiorczości – niski wskaźnik odnoszący się do liczby zarejestrowanych i nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.
- Wysoki udział budynków wybudowanych przed rokiem 1989 w stosunku do wszystkich budynków na terenie sołectwa.

5.6. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Strefa społeczna

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane wskaźniki dotyczące sfery społecznej obszaru rewitalizacji na tle danych dla całej gminy.

Tabela 11. Porównanie wartości referencyjnych dla strefy społecznej.

	Przyrost naturalny w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym wg faktycznego miejsca zamieszkania	Stopa bezrobocia rejestrowanego	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Frekwencja wyborcza
Wartość referencyjna dla obszaru rewitalizacji	-1,17	1,28	17,90%	11,93	2,71	47,84%
Wartość referencyjna dla gminy Fabianki	0,15	0,28	13,80%	8,94	1,35	49,28%

Źródło: Opracowanie własne.

Na terenie obszaru rewitalizacji można zauważyć wyraźne problemy związane ze strukturą demograficzną. Widocznym trendem jest starzenie się społeczeństwa. Osoby starsze często zostają bez opieki, co jest związane z odpływem osób młodych z terenu gminy, najczęściej w celach zarobkowych.

Bezrobocie jest kolejnym znaczącym problemem na obszarze rewitalizacji. Bezrobocie pociąga za sobą szereg innych patologii społecznych, co jest widoczne na podstawie wysokiej wartości przyznanych świadczeń na obszarze rewitalizacji przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Fabianki. Największa liczba świadczeń została przyznana ze względu na ubóstwo. Do najliczniejszej grupy osób długotrwale bezrobotnych na obszarze rewitalizacji należą kobiety po 50 roku życia.

Na terenie obszaru rewitalizacji widocznym problemem jest duża liczba osób niepełnosprawnych. Osoby te nie mogą korzystać z większości budynków użyteczności publicznej, gdyż te nie są przystosowane do obsługi ww. osób.

Istotnym problemem występującym na obszarze rewitalizacji jest niska aktywność społeczna. Niewielu mieszkańców uczestniczy w życiu społecznym gminy. Widoczne jest to zwłaszcza podczas zebrań wiejskich czy podczas konsultacji społecznych prowadzonych w gminie. Również niski jest udział mieszkańców w wyborach powszechnych.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna i techniczna

Na obszarze rewitalizacji występuje szereg problemów:

- Stan dróg na obszarze rewitalizacji,
- Brak infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- Zauważalny jest brak chodników, co wpływa także negatywnie na strefę społeczną związaną z bezpieczeństwem,
- Największa liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989 występuje także na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Strefa gospodarcza

Strefa gospodarcza zarówno na obszarze rewitalizacji jak i na terenie całej gminy nie jest dostatecznie rozwinięta.

Potencjał turystyczny obszaru rewitalizacji, którego przejawem są przede wszystkim walory środowiskowe, nie jest odzwierciedlony w lokalnej gospodarce.

Kolejną potrzebą na terenie gminy jest konieczność promowania lokalnych produktów, które mogą wpłynąć na wzrost przedsiębiorczości, a na dzień dzisiejszy są całkowicie marginalizowane.

Obszar Chełmicy Dużej boryka się z wieloma problemami społeczno – gospodarczymi wywołanymi w dużym stopniu przez upadek największego pracodawcy w regionie jakim była Cukrownia.

Tabela 12. Porównanie wartości referencyjnych dla strefy gospodarczej.

	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców sołectwa
Wartość referencyjna dla obszaru rewitalizacji	7,79

Wartość referencyjna dla gminy Fabianki

10,00

Źródło: Opracowanie własne.

6. Analiza SWOT

Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji na terenie gminy Fabianki określa mocne i słabe strony obszaru objętego opracowaniem oraz szanse i zagrożenia przed jakimi stoją władze i mieszkańcy gminy Fabianki.

- wzrastająca liczba mieszkańców
- wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe
- dodatni przyrost naturalny
- dodatnie saldo migracji
- korzystne położenie gminy (bliskość Włocławka)

- mała liczba miejsc pracy
- brak mieszkań socjalnych, zastępczych, chronionych
- brak integracji społeczeństwa
- brak oferty kulturalnej dla mieszkańców
- brak przystosowania budynków użyteczności publicznej do wysokiej liczby osób niepełnosprawnych na terenie gminy
- starzejące się społeczeństwo
- braki w wyposażeniu infrastruktury drogowej - chodniki,

- dostępność środków finansowych UE na rozwój, w tym na rewitalizację obszarów kryzysowych
- wdrażanie nowoczesnych strategii pomocowych i podniesienie poziomu świadomości społecznej,
- rozwój przedsiębiorczości
- rozwój funkcji turystycznej na terenie gminy
- aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców

- pogłębianie się ubóstwa
- długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej
- całkowity zanik aktywności społecznej
- brak działań w zakresie wykorzystania potencjału turystycznego gminy
- brak rozwoju przedsiębiorczości
- niewystarczająca dostępność zewnętrznych środków pomocowych (UE, programy rządowe) na rewitalizację prowadząca do „mozaikowych efektów” rewitalizacji

7. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Określona wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji stanowi wyraz aspiracji władz samorządowych, mieszkańców i pozostałych interesariuszy rewitalizacji, obrazujący docelowy stan obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji.

Dzięki analizie wewnętrznych potencjałów, zewnętrznych uwarunkowań oraz wyzwań i potrzeb rozwojowych, które zidentyfikowane zostały na podstawie analizy sytuacji gminy i obszarów rewitalizacji oraz partycypacji społecznej możliwe było sformułowania wizji rewitalizacji gminy Fabianki.

***Gmina Fabianki to obszar
o zrównoważonym rozwoju społecznym, gospodarczym
i przestrzennym, przyjazny środowisku naturalnemu,
z nowoczesną infrastrukturą oraz wysokim wskaźnikiem
przedsiębiorczości i niskim poziomem bezrobocia.***

Osiągnięcie przyjętej wizji obszaru może być możliwe dzięki realizacji celów rewitalizacji i przypisanych im kierunków działań. Ich zakres wynika bezpośrednio z przeprowadzonej diagnozy stanu obszarów kryzysowych gminy oraz z postulatów dotyczących oczekiwanych zmian podnoszonych przez mieszkańców w trakcie przeprowadzanych konsultacji społecznych.

1. Cele rewitalizacji – Strefa społeczna

- 1.1. Włączenie społeczne i zawodowe mieszkańców obszaru dotkniętych ubóstwem.**
- 1.2. Poprawa opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.**
- 1.3. Zmniejszenie poziomu bezrobocia na terenie gminy.**
- 1.4. Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych (w szczególności kobiet).**
- 1.5. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.**

1.6.Oferta kulturalna i edukacyjna dla młodzieży na terenie gminy.

1.7.Przeciwdziałanie emigracji ludzi młodych z terenu gminy.

1.8.Dostosowanie budynków publicznych na terenie gminy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

1.9. Zwiększenie dostępności dla mieszkańców do obiektów sportowych i kulturowych, umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu.

1.10.Stworzenie miejsc umożliwiających integrację społeczną (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu).

2. Cele rewitalizacji – Strefa gospodarcza

2.1 Stworzenie zachęt do podjęcia działalności gospodarczej.

2.2 Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości na terenie gminy.

3. Cele rewitalizacji – Strefa przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

3.1.Zagospodarowanie budynków użyteczności publicznej i ich adaptacja pod nowe funkcje publiczne.

3.2.Poprawa dostępności obszaru zdegradowanego oraz infrastruktury komunikacyjnej.

4. Cele rewitalizacji – Strefa środowiskowa

4.1.Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego.

4.2.Ograniczenie zjawiska niskiej emisji i rozwój odnawialnych źródeł energii.

8. Lista projektów rewitalizacyjnych

W trakcie otwartego naboru oraz propozycji własnych gminy określono zestaw projektów rewitalizacyjnych, które warunkują prawidłowe wdrożenie zaplanowanych w ramach programu rewitalizacji celów rewitalizacji. W dłuższej perspektywie ich realizacja, poprzez stopniowe wyprowadzanie obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej, ma pomóc w osiągnięciu zamierzonej wizji rewitalizacji, pożądanego obrazu obszaru rewitalizacji gminy Fabianki.

8.1. Projekty główne

W celu osiągnięcia przedstawionej powyżej wizji, a także celów rewitalizacji obszarów gminy w oparciu o identyfikację potrzeb społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych, a także możliwości inwestycyjnych, przedstawiono listę projektów głównych przewidzianych do realizacji w perspektywie czasowej 2017-2023.

Projekt nr 1 (główny)	
Nazwa Projektu	Dostosowanie budynku użyteczności publicznej (urzędu gminy) w Fabiankach do potrzeb osób niepełnosprawnych, uczestniczących w projektach EFS
Obszar wsparcia	Społeczny, funkcjonalno - przestrzenny
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Gmina Fabianki
Opis Projektu	<p>Projekt zakłada wyposażenie w windę budynku Urzędu Gminy Fabianki. W budynku znajduje się siedziba Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej gdzie planuje się realizację projektów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Montaż windy zapewni możliwość uczestnictwa w projekcie EFS osób niepełnosprawnych i starszych, mających problemy z poruszaniem się zgodnie polityką horyzontalną UE równości szans i niedyskryminacji.</p> <p>W ramach projektu planuje się także wprowadzenie innych udogodnień na terenie obiektu, tak aby został w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p>

Lokalizacja projektu	Sołectwo Fabianki
Planowany koszt	400 000,00
Termin realizacji	2017-2019
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	<p>1.2. Poprawa opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.</p> <p>1.8. Dostosowanie budynków publicznych na terenie gminy do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>1.10. Stworzenie miejsc umożliwiających integrację społeczną (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu).</p> <p>3.1. Zagospodarowanie budynków użyteczności publicznej i ich adaptacja pod nowe funkcje publiczne.</p>
Prognozowane rezultaty	Projekt ma za zadanie umożliwienie uczestnictwa osobom niepełnosprawnym w zajęciach z zakresu aktywizacji społecznej.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z budynku.

Projekt nr 2 (główny)	
Nazwa Projektu	Integracja społeczna i aktywizacja zawodowa w Gminie Fabianki
Obszar wsparcia	Społeczny, przestrzenno – funkcjonalny, techniczny
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Gmina Fabianki
Opis Projektu	Celem projektu jest aktywna integracja osób z Gminy Fabianki zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia. Będzie on realizowany w oparciu o Program Aktywności Lokalnej. Projekt będzie realizowany w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy we Włocławku w zakresie analizy potrzeb lokalnego rynku pracy i świadczenia usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym. Grupę docelową projektu stanowią osoby i rodziny z Gminy Fabianki zagrożone wykluczeniem społecznym, zwłaszcza osoby długotrwale bezrobotne, niepełnosprawne oraz podopieczni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Fabiankach. Projekt realizowany na terenie Urzędu Gminy Fabianki. Program

	komplementarny do projektu głównego nr 1.
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji
Planowany koszt	360 000,00
Termin realizacji	2018
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	1.1. Włączenie społeczne i zawodowe mieszkańców obszaru dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
Prognozowane rezultaty	Projekt ma za zadanie wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem. Program skierowany jest także do osób niepełnosprawnych w celu ich integracji.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie, Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie, Liczba osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi.

Projekt nr 3 (główny)	
Nazwa Projektu	Przystosowanie remizo-świetlicy w Nasiegniewie do nowych funkcji społecznych
Obszar wsparcia	Społeczny
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Gmina Fabianki
Opis Projektu	Remizo-świetlica w Nasiegniewie jest obiektem o charakterze społecznym i kulturalnym, który jednak w obecnych warunkach lokalowych nie jest w stanie spełnić swoich funkcji wobec społeczności lokalnej. Przystosowanie obiektu do nowych funkcji społecznych pozwoli stworzyć w nim centrum życia społecznego dla całego sołectwa Nasiegniewo. Rewitalizacja obejmie również przebudowę fragmentu drogi gminnej umożliwiającej dojazd do obiektu z uwagi na jej zły stan techniczny ograniczający dostęp do obiektu.
Lokalizacja projektu	Nasiegniewo

Planowany koszt	600 000,00
Termin realizacji	2017-2023
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	1.10 Stworzenie miejsc umożliwiających integrację społeczną (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu). 3.1.Zagospodarowanie budynków użyteczności publicznej i ich adaptacja pod nowe funkcje publiczne.
Prognozowane rezultaty	Stworzenie miejsca integracji społecznej mieszkańców sołectwa Nasiegniewo, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	Liczba mieszkańców uczęszczających do remizo – świetlicy w Nasiegniewie. Liczba organizowanych spotkań przez remizo – świetlicę w Nasiegniewie.

Projekt nr 4 (główny)	
Nazwa Projektu	Koła gospodyń wiejskich dla aktywizacji mieszkank gminy Fabianki
Obszar wsparcia	Społeczny
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Koła gospodyń wiejskich Organizacje pozarządowe
Opis Projektu	<p>Celem projektu jest aktywizacja społeczna i zawodowa kobiet zamieszkujących w gminie Fabianki poprzez działania środowiskowe w kołach gospodyń wiejskich.</p> <p>W ramach realizowanych zadań uczestniczki będą uczyć się umiejętności potrzebnych w życiu prywatnym, społecznym i zawodowym takie jak nauka gotowania, w tym przyrządzania potraw tradycyjnych charakterystycznych dla regionu, florystyka, krawiectwo itp.</p> <p>Uczestniczki projektu będą też nabywać kompetencje cyfrowe (obsługa komputera, korzystanie z Internetu i e-usług) i językowe (kursy języków obcych).</p> <p>Uczestniczki będą mogły skorzystać także z bezpłatnego poradnictwa prawnego, psychologicznego i wsparcia socjoterapeutycznego.</p> <p>W ramach projektu zostanie zakupiony sprzęt, wyposażenie i materiały</p>

	niezbędne do prowadzenia działań aktywizacyjnych.
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji
Planowany koszt	140 000,00
Termin realizacji	2017-2023
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	1.1. Włączenie społeczne i zawodowe mieszkańców obszaru dotkniętych ubóstwem. 1.4. Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych (w szczególności kobiet). 1.10 Stworzenie miejsc umożliwiających integrację społeczną (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu).
Prognozowane rezultaty	Projekt ma zadanie rozwiązanie trudnej sytuacji społecznej kobiet po 50 roku życia na obszarze rewitalizacji. Kobiety te są szczególnie narażone na oddalenie od rynku pracy i marginalizację w życiu społecznym. Projekt pozwoli również wyłonić liderki aktywności lokalnej i obywatelskiej, które po jego zakończeniu będą kontynuowały działania na rzecz aktywizacji kobiet.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem w projekcie Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w projekcie

Projekt nr 5 (główny)	
Nazwa Projektu	Włączenie społeczne poprzez kulturę
Obszar wsparcia	Społeczny
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Gminna Biblioteka Publiczna w Fabiankach Organizacje pozarządowe
Opis Projektu	Projekt ma na celu wsparcie włączenia społecznego dzieci i młodzieży wywodzących się z trudnych środowisk, mających problemy edukacyjne czy zagrożonych wykluczeniem w dostępie do dóbr kultury, poprzez zajęcia z zakresu edukacji kulturalnej i uczestnictwo w imprezach kulturalnych.

	<p>W ramach edukacji kulturalnej prowadzone będą m.in. zajęcia artystyczne, zajęcia muzyczne, wspólne czytanie książek, wiedza o kulturze, w tym kulturze ludowej lokalnej i regionalnej, historia sztuki, wystawiane będą amatorskie przedstawienia teatralne. Wzbogaceniem oferty będą wizyty osób związanych z lokalną i regionalną kulturą oraz zorganizowane wyjazdy na imprezy kulturalne do pobliskich ośrodków miejskich.</p> <p>W ramach projektu Gminna Biblioteka Publiczna w Fabiankach zostanie wyposażona w sprzęt i pomoce dydaktyczne niezbędne do prowadzenia zajęć.</p>
Lokalizacja projektu	Sołectwo Fabianki
Planowany koszt	130 000,00
Termin realizacji	2017-2023
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	<p>1.9. Zwiększenie dostępności dla mieszkańców do obiektów sportowych i kulturowych, umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu.</p> <p>1.10 Stworzenie miejsc umożliwiających integrację społeczną (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu).</p>
Prognozowane rezultaty	<p>Na obszarze rewitalizacji jednym spośród problemów społecznych jest ograniczanie dostępu do kultury wyższej i edukacji kulturalnej, co stanowi problem wykluczenia społecznego. Problem ten wynika często z ubóstwa, braku tradycji uczestnictwa w kulturze wyższej czy oddalenia od ośrodków kulturalnych i dotyka w szczególności dzieci i młodzież.</p> <p>Efektom realizacji projektu będzie włączenie społeczne poprzez kulturę dzieci i młodzieży, uświadamianie znaczenia kultury i aktywności kulturalnej w rozwoju indywidualnym człowieka i rozwoju społeczeństwa oraz wykształcenie postawy odpowiedzialności za kulturę własną i własnej społeczności.</p>
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	<p>Liczba osób korzystających z oferty Gminnej Biblioteki Publicznej.</p> <p>Liczba zajęć organizowanych przez placówkę kulturalną.</p>

Projekt nr 6 (główny)	
Nazwa Projektu	Włączenie społeczne poprzez sport
Obszar wsparcia	Społeczny
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Kluby sportowe Uczniowskie kluby sportowe Gmina Fabianki – Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji Ochotnicze Straże Pożarne
Opis Projektu	Projekt ma na celu wsparcie włączenia społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym dzieci i młodzieży, poprzez aktywność fizyczną, rekreację i sport. W projekcie realizowane będą zajęcia rekreacyjne i sportowe takie jak marszobieg, ćwiczenia siłowe, nordic walking, zajęcia na PZU Trasie Zdrowia, zajęcia i imprezy jeździeckie, gry zespołowe, fitness, taniec towarzyski, piesze i rowerowe wycieczki krajoznawcze, wyjazdy na basen itp.
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji
Planowany koszt	120 000,00
Termin realizacji	2017-2023
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	1.6.Oferta kulturalna i edukacyjna dla młodzieży na terenie gminy. 1.9.Zwiększenie dostępności dla mieszkańców do obiektów sportowych i kulturowych, umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu.
Prognozowane rezultaty	Wspólne uprawianie sportu i rekreacji będzie stanowiło znakomitą formę włączenia i aktywizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji, przyczyni się także do poprawy ich zdrowia i kondycji fizycznej. Projekt ma za zadanie zwiększenia dostępności do bazy sportowej i wyposażenia sportowego, której brak często stanowi barierę w podejmowaniu aktywności fizycznej.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	Liczba inicjatyw sportowych w ramach projektu. Liczba osób korzystających z zajęć sportowych.

Projekt nr 7 (główny)	
Nazwa Projektu	Adaptacja obiektów dworskich w Chełmicy Dużej na cele społeczne
Obszar wsparcia	Społeczny, gospodarczy
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Gmina Fabianki
Opis Projektu	Adaptacja obiektów dworskich w Chełmicy Dużej na cele społeczne. Wsparcie aktywizacyjne i integracyjne będzie prowadzone w zrewitalizowanych obiektach dworskich w Chełmicy Dużej, którym zostanie nadana nowa funkcja społeczna. W ramach projektu obiekt uzyska wyposażenie do realizacji działań aktywizacyjnych. Rewitalizacja obejmie również przebudowę fragmentu drogi gminnej umożliwiającej dojazd do obiektu z uwagi na jej zły stan techniczny ograniczający dostęp do obiektu.
Lokalizacja projektu	sołectwo Chełmica Duża
Planowany koszt	1 200 000,00
Termin realizacji	2017-2023
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	1.1.Włączenie społeczne i zawodowe mieszkańców obszaru dotkniętych ubóstwem. 1.10 Stworzenie miejsc umożliwiających integrację społeczną (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu). 2.1.Stworzenie zachęt do podjęcia działalności gospodarczej. 3.1.Zagospodarowanie budynków użyteczności publicznej i ich adaptacja pod nowe funkcje publiczne.
Prognozowane rezultaty	Projekt przyczyni się do ożywienia społeczno – gospodarczego Chełmicy Dużej i zwiększenia aktywności społecznej.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	Liczba osób biorących udział w projektach aktywizacyjnych i społecznych. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Projekt nr 7 (główny)	
Nazwa Projektu	Aktywni i profesjonalni – projekt aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców Gminy Fabianki
Obszar wsparcia	Społeczny, gospodarczy
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Gmina Fabianki, organizacje pozarządowe
Opis Projektu	<p>Wsparcie aktywizacyjne i integracyjne.</p> <p>W zakres rzeczowy projektu wejdą działania takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży. • Doradztwo zawodowe dla dzieci i młodzieży. • Kursy i szkolenia pozwalające nabyć nowe umiejętności i kompetencje zawodowe i społeczne. • Poradnictwo prawne. • Edukacja ekologiczna. • Organizacja imprez kulturalnych.
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji, w szczególności obszar sołectwa Chełmica Duża
Planowany koszt	200 000,00
Termin realizacji	2017-2023
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	<p>1.1. Włączenie społeczne i zawodowe mieszkańców obszaru dotkniętych ubóstwem.</p> <p>2.1. Stworzenie zachęt do podjęcia działalności gospodarczej.</p>
Prognozowane rezultaty	Projekt przyczyni się do ożywienia społeczno – gospodarczego Chełmicy Dużej i zwiększenia aktywności społecznej.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	<p>Liczba osób biorących udział w projektach aktywizacyjnych i społecznych.</p> <p>Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.</p>

Projekt nr 9 (główny)	
Nazwa Projektu	Pobudzenie przedsiębiorczości
Obszar wsparcia	Społeczny, gospodarczy
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy
Opis Projektu	<p>Etap I - Kursy i szkolenia</p> <p>Celem projektu jest rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru zdegradowanego. Uczestnicy projektu wezmą udział w szkoleniach, konsultacjach z profesjonalistami, w czasie których poznają warunki prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Będą zdobywali umiejętności postaw otwartych wobec wyzwań rynku pracy, zdobędą umiejętności pozwalające na założenie i utrzymanie działalności gospodarczej.</p> <p>Cykl szkoleń będzie obejmował wybrane aspekty prawne, fiskalne i organizacyjne prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>W ramach projektu odbędą się także szkolenia dla osób prowadzących działalność gospodarczą z zakresu usług turystycznych oraz rolników prowadzących gospodarstwa agroturystyczne.</p> <p>Wśród tematów poruszanych w ramach cyklu szkoleniowego byłyby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marketing turystyczny, czyli jak budować ofertę, jak promować m.in. internecie. • Obsługa klientów - uświadomienie uczestnikom znaczenia profesjonalnej i wieloaspektowej obsługi turystów. • Kwestie formalno-prawne związane z prowadzeniem działalności agroturystycznej i noclegowej. • Szkolenia i pomoc w uzyskaniu dotacji i pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej. <p>Etap II – Promocja lokalnych produktów</p> <p>Stworzenie miejsca umożliwiającego mieszkańcom sprzedaży lokalnych</p>

	produktów (serów, miodów, nieprzetworzonych produktów rolnych).
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji
Planowany koszt	150 000,00
Termin realizacji	2017-2023
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	1.3.Zmniejszenie poziomu bezrobocia na terenie gminy. 1.4.Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych (w szczególności kobiet). 1.7.Przeciwdziałanie emigracji ludzi młodych z terenu gminy. 2.1.Stworzenie zachęt do podjęcia działalności gospodarczej. 2.2.Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości na terenie gminy.
Prognozowane rezultaty	Zmniejszenie poziomu bezrobocia na terenie gminy. Pobudzenie przedsiębiorczości na terenie gminy. Stworzenie zachęt dla ludzi młodych, chcących otworzyć własną działalność i tym samym powstrzymanie zjawiska emigracji.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	Liczba osób bezrobotnych. Liczba osób długotrwale bezrobotnych. Liczba podmiotów gospodarczych. Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Projekt nr 10 (główny)	
Nazwa Projektu	Serca otwarte dla dzieci i młodzieży
Obszar wsparcia	Społeczny
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Stowarzyszenie Otwarte Serca w Szpetalu Górnym
Opis Projektu	Działania na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym skierowane na ich integrację, rozwój osobowy, edukacyjny i kulturalny. Wśród zaproponowanych form wsparcia znajdują się m.in.: zajęcia edukacyjne i wyrównawcze, warsztaty z zakresu kreatywności, edukacja kulturalna i ekologiczna, wyjazdy edukacyjne, doradztwo pedagogiczno-psychologiczne.
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji

Planowany koszt	100 000,00
Termin realizacji	2018-2020
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	<p>1.1 Włączenie społeczne i zawodowe mieszkańców obszaru dotkniętych ubóstwem</p> <p>1.6 Oferta kulturalna i edukacyjna dla młodzieży na terenie gminy</p> <p>1.7. Przeciwdziałanie emigracji ludzi młodych z terenu gminy.</p> <p>1.9 Zwiększenie dostępności dla mieszkańców do obiektów sportowych i kulturowych, umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu.</p> <p>1.10 Stworzenie miejsc umożliwiających integrację społeczną (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu).</p>
Prognozowane rezultaty	Włączenie społeczne dzieci i młodzieży
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	<p>Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna</p>

8.2. Projekty uzupełniające

Projekty uzupełniające dopełniają prowadzoną politykę rewitalizacji. Niwelując problemy o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym i środowiskowym stanowią ważny czynnik prowadzonej odnowy gminy Fabianki.

Projekt nr 1 (projekt uzupełniający)	
Nazwa Projektu	Budowa placów zabaw i miejsc rekreacji w gminie Fabianki
Obszar wsparcia	Spółeczny, przestrzenno – techniczny
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Gmina Fabianki
Opis Projektu	W wyniku realizacji projektu wybudowane zostaną miejsca wypoczynku dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, w których będą oni mogli skorzystać z plenerowych siłowni (dorośli i młodzież) oraz placów zabaw (dzieci). Zapewnienie oferty spędzania wolnego czasu na zabawie i rekreacji przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców obszaru oraz do rozwoju lokalnego.
Lokalizacja projektu	Nasiegniewo, Chełmica Duża
Planowany koszt	80 000,00 zł
Termin realizacji	2017-2023
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	1.9.Zwiększenie dostępności dla mieszkańców do obiektów sportowych, umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu. 1.10.Stworzenie miejsc umożliwiających integrację społeczną (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu).
Prognozowane rezultaty	Wzrost motywacji do aktywnego spędzania czasu wolnego. Zwiększenie atrakcyjności obszarów rewitalizacji.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	Liczba osób korzystających z miejsc rekreacji w ciągu roku

Projekt nr 2 (uzupełniający)	
Nazwa Projektu	Innowacyjna edukacja w gminie Fabianki (zajęcia pozalekcyjne w szkołach)
Obszar wsparcia	Społeczny
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Gmina Fabianki
Opis Projektu	<p>Zakłada się realizację zajęć pozalekcyjnych w szkołach zlokalizowanych na terenie gminy. Za przygotowania planu zajęć pozalekcyjnych odpowiedzialny będzie dyrektor danej placówki. Plan ten powinien zapewniać realizację założonych celów i obejmować wszystkie zajęcia pozalekcyjne odbywające się na terenie szkoły.</p> <p>Wśród planowanych form aktywności pozalekcyjnej powinny znaleźć się zajęcia, które uzupełnią wiedzę uczniów mających problem z jej przyswojeniem w trakcie zajęć szkolnych oraz poszerzą wiedzę uczniów bardzo dobrze się uczących. Będą to zajęcia m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyrównawcze - pomagające nadrobić uczniom materiał szkolny i dostosować się do lepiej uczących się rówieśników, • Językowe, z naciskiem na język angielski, • Przedmiotów matematyczno- przyrodniczych.
Lokalizacja projektu	Nasiegniewo, Fabianki
Planowany koszt	180 000,00
Termin realizacji	2017-2023
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	1.6.Oferta kulturalna i edukacyjna dla młodzieży na terenie gminy. 1.7.Przeciwdziałanie emigracji ludzi młodych z terenu gminy.
Prognozowane rezultaty	Podstawowym celem tego projektu jest wzrost poziomu edukacji wśród dzieci i młodzieży zamieszkałej obszar rewitalizacji. Zaplanowane zajęcia mają przede wszystkim pomóc uczniom, którzy mają problem z nauką.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	Liczba uczniów uczęszczających na zajęcia pozalekcyjne w ciągu roku szkolnego. Liczba przeprowadzonych godzin zajęć pozalekcyjnych w ciągu roku

	szkolnego.
--	------------

Projekt nr 3 (uzupełniający)	
Nazwa Projektu	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynku Publicznej Szkoły Podstawowej i Publicznego Gimnazjum w Fabiankach
Obszar wsparcia	Przestrzenno – funkcjonalny, środowiskowy
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Gmina Fabianki
Opis Projektu	<p>Projekt obejmuje - kompleksową głęboką modernizację energetyczną budynku publicznej szkoły podstawowej i publicznego gimnazjum w Fabiankach, zakładającą m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocieplenie ścian zewnętrznych wraz z ociepleniem ścian piwnic i kolorystyki elewacji, - ocieplenie stropodachów, - dokonanie izolacji poziomej budynku szkoły, - wymianę okien, - wymianę wyposażenia na energooszczędne, - zastosowanie instalacji OZE do wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej, - wymianę źródła ciepła z węglowego na bardziej oszczędne i przyjazne dla środowiska ogrzewanie gazowe. <p>Potrzeba realizacji inwestycji wynika ze zobowiązań międzynarodowych Polski w zakresie ograniczania emisji CO₂, poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii (3. Cel główny strategii Europa 2020, Umowa Partnerstwa). Projekt wpisuje się w cel szczegółowy Priorytetu inwestycyjnego 4c: zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i wielorodzinnych budynków mieszkaniowych.</p> <p>Budynek szkoły podstawowej i gimnazjum w Fabiankach powstawał w kilku etapach. Części budynku wybudowane w okresie międzywojennym (1928 r.) oraz w latach 80. XX w. cechują przestarzałe rozwiązania w zakresie zaopatrzenia w energię i efektywności energetycznej, co prowadzi do nadmiernego zużycia energii i w efekcie przekłada się na zwiększenie emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń. Ściany zewnętrzne noszą znaczne ślady zawilgocenia. Część drewnianych okien jest w bardzo złym stanie i powoduje powstawanie strat ciepła. Wpływa to także na wysokie koszty bieżącej eksploatacji budynku.</p> <p>Grupę docelową projektu stanowi samorząd Gminy Fabianki oraz uczniowie, ich rodzice i nauczyciele szkoły podstawowej i gimnazjum w Fabiankach.</p> <p>Prace związane z ociepleniem ścian zewnętrznych zostaną poprzedzone</p>

	<p>wymaganą ekspertyzą ornitologiczną, określającą wpływ realizacji projektu na gatunki ptaków chronionych.</p> <p>Zastosowane rozwiązania doprowadzą do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenia strat ciepła, - obniżenia kosztów ogrzewania, - zmniejszenia kosztów zaopatrzenia w energię elektryczną, - poprawy stanu technicznego budynku, - poprawy estetyki budynku.
Lokalizacja projektu	Fabianki
Planowany koszt	1 200 000 zł
Termin realizacji	2017-2023
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	<p>4.1.Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego.</p> <p>4.2.Ograniczenie zjawiska niskiej emisji i rozwój odnawialnych źródeł energii.</p>
Prognozowane rezultaty	Efektom realizacji projektu będzie poprawa efektywności energetycznej budynku o co najmniej 60%, a tym samym projekt przyczyni się do ograniczenia emisji CO ₂ i innych zanieczyszczeń.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	<p>Liczba budynków, w których został przeprowadzony proces termomodernizacji.</p> <p>Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji</p>

Projekt nr 4 (uzupełniający)	
Nazwa Projektu	Budowa odnawialnych źródeł energii na budynku szkół publicznych w Nasiegniewie
Obszar wsparcia	Przestrzenno – funkcjonalny, środowiskowy
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Gmina Fabianki
Opis Projektu	Projekt obejmuje zastosowanie instalacji OZE do wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w budynku szkół publicznych w Nasiegniewie.

	<p>Potrzeba realizacji inwestycji wynika ze zobowiązań międzynarodowych Polski w zakresie ograniczania emisji CO₂, poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii (3. Cel główny strategii Europa 2020, Umowa Partnerstwa). Projekt wpisuje się w cel szczegółowy Priorytetu inwestycyjnego 4c: zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i wielorodzinnych budynków mieszkaniowych.</p> <p>Grupę docelową projektu stanowi samorząd Gminy Fabianki oraz uczniowie, ich rodzice i nauczyciele szkół publicznych w Nasiegniewie.</p> <p>Zastosowane rozwiązania doprowadzą do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenia strat ciepła, - obniżenia kosztów ogrzewania, - zmniejszenia kosztów zaopatrzenia w energię elektryczną.
Lokalizacja projektu	Fabianki
Planowany koszt	250 000 zł
Termin realizacji	2017-2023
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	<p>4.1.Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego.</p> <p>4.2.Ograniczenie zjawiska niskiej emisji i rozwój odnawialnych źródeł energii.</p>
Prognozowane rezultaty	Efektem realizacji projektu będzie zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, a tym samym projekt przyczyni się do ograniczenia emisji CO ₂ i innych zanieczyszczeń.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	Liczba budynków, w których zostały zamontowane OZE

Projekt nr 5 (uzupełniający)	
Nazwa Projektu	Przebudowa dróg gminnych wraz budową chodników i oświetlenia ulicznego
Obszar wsparcia	Spółeczny, przestrzenno – funkcjonalny, techniczny
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Gmina Fabianki

Opis Projektu	Projekt zakłada przebudowę dróg na obszarze rewitalizacji oraz budowę nowych odcinków chodników i oświetlenia ulicznego.
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji
Planowany koszt	3 000 000,00
Termin realizacji	2017-2023
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	1.5.Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 3.2.Poprawa dostępności obszaru zdegradowanego oraz infrastruktury komunikacyjnej.
Prognozowane rezultaty	Projekt ma za zadanie zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców (dzięki nowo powstałym chodnikom) oraz poprawy dostępności obszaru rewitalizacji dla turystów i mieszkańców.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	Długość przebudowanych dróg. Długość wybudowanych chodników.

Projekt nr 6 (uzupełniający)	
Nazwa Projektu	Budowa ścieżki rowerowej Fabianki – Chełmica Duża
Obszar wsparcia	Społeczny, przestrzenno – funkcjonalny, techniczny
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Gmina Fabianki
Opis Projektu	Projekt dotyczy budowy ścieżki rowerowej łączącej miejscowości Fabianki i Chełmica Duża. Długość planowanej trasy rowerowej to 1500 mb.
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji
Planowany koszt	450 000,00
Termin realizacji	2017-2023
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	1.10.Stworzenie miejsc umożliwiających integrację społeczną (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu). 1.6.Oferta kulturalna i edukacyjna dla młodzieży na terenie gminy.
Prognozowane rezultaty	Projekt ma za zadanie zwiększenie dostępności obszaru rewitalizacji dla turystów i mieszkańców.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	Długość przebudowanej drogi.

Projekt nr 7 (uzupełniający)	
Nazwa Projektu	Utworzenie tras rowerowych
Obszar wsparcia	Społeczny, przestrzenno – funkcjonalny, techniczny
Nazwa wnioskodawcy i podmiotu realizującego	Gmina Fabianki
Opis Projektu	Projekt zakłada stworzenie tras rowerowych na terenie objętym rewitalizacją
Lokalizacja projektu	Cały obszar rewitalizacji
Planowany koszt	150 000,00
Termin realizacji	2017-2023
Powiązanie projektu z celami rewitalizacji	1.10.Stworzenie miejsc umożliwiających integrację społeczną (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu). 1.6.Oferta kulturalna i edukacyjna dla młodzieży na terenie gminy.
Prognozowane rezultaty	Projekt ma za zadanie zwiększenie dostępności obszaru rewitalizacji dla turystów i mieszkańców.
Wskaźniki monitorowania realizacji projektu	Długość utworzonych tras rowerowych.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Fabianki

Adam Rejmak

